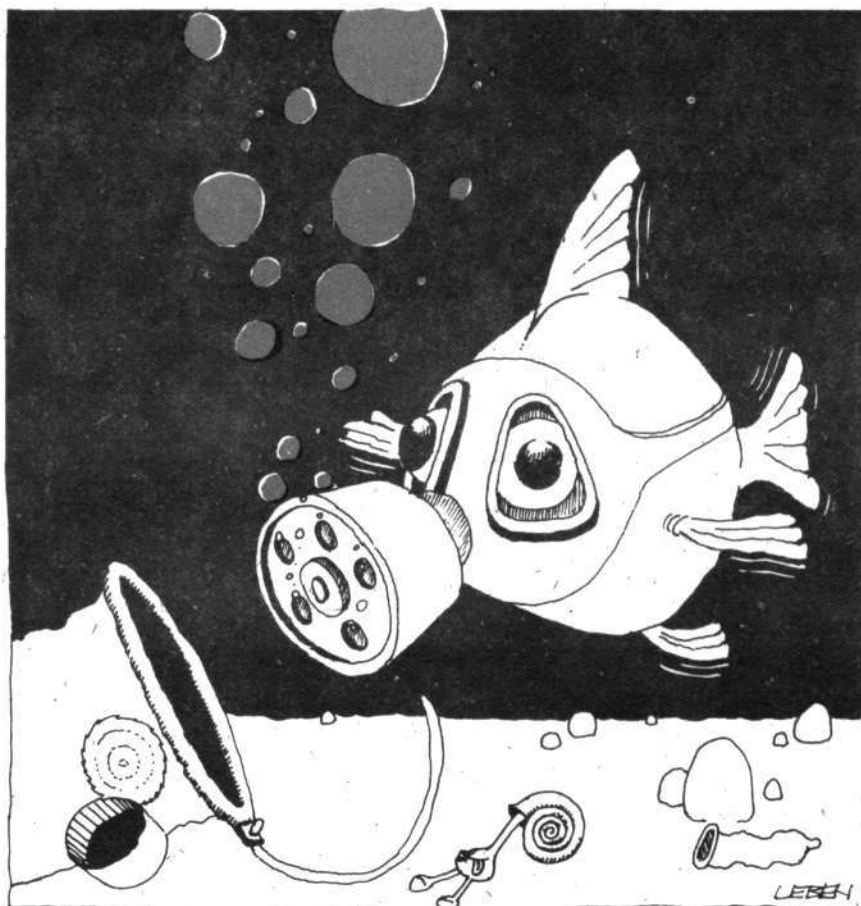

Razprava o varstvu okolja bo še tekla

Poročilo o poteku in zaključkih javne razprave o ogroženosti okolja v občini Krško

Skrb in zanimanje za varstvo in izboljšanje bivalnega in naravnega okolja ter pogosta tema delegatskih razprav v skupščinskih zborih so bile osnova za nastanek poročila o stanju ekološke ogroženosti v občini Krško. Takšno poročilo je delegatska skupščina obravnavala konec leta 1988 in ob oceni gradiva sklenila, da je potrebno poročilo ustrezno dopolniti in ga dati v javno razpravo.

Gradivo, ki ga je predlagatelj za javno razpravo še dopolnil, je bilo pripravljeno in natisnjeno v posebni številki glasila Naš glas januarja 1989.

Javno razpravo o ogroženosti okolja v občini Krško je organizirala občinska

konferenca SZDL in jo sklenila na seji konference 17. maja 1989.

Predsedstvo OK SZDL je sprejelo poseben program poteka in imenovalo akcijski odbor za vodenje in spremljanje javne razprave, v priprave nanjo pa so bila vključena tudi vodstva krajevnih konferenc SZDL, ki so odigrala pomembno vlogo pri obveščanju in vabljenju občanov na javno razpravo. Pri seznanjanju občanov o organizaciji in namenu javne razprave pa je bil pomemben tudi delež sredstev javnega obveščanja (Dolenjskega lista, Dela, Tednika RTV Ljubljana, Našega glasa).

Občinska konferenca SZDL je ugotovila, da je bil postopek obveščanja dovolj dober, odziv občanov na javnih razpravah pa ni bil najboljši, saj je na vseh razpravah sodelovalo okoli 1000

občanov, kar povezujemo z večkrat izraženim občutkom nemoči in prevarnosti, saj so nekateri aktivisti v krajevni skupnosti na nekatere probleme opozarjali že vrsto let, pa so vedno naleteli na gluha ušesa.

Javna razprava je bila na osnovi sprejetega programa in razporeda izvedena v vseh predvidenih krajevnih skupnostih in zaključena 9. marca 1989. Na vseh javnih razpravah so v skladu z dogovorjenimi zadolžitvami poleg članov akcijskega odbora (odvisno od problematike posameznega okolja) sodelovali še predstavniki NEK, »Djura Salaja«, M-Agrokombinata, Kostaka, Zdravstvenega doma Krško, IGM Sava in Rudnika Senovo. Pomembna je tudi ugotovitev, da so ob obravnavi poročila povsod dali še poseben poudarek stanju ekologije v lastnem okolju.

*Prav malo časa imamo, da kaj
pametnega spravimo skupaj za*

PUSTNE NOVICE

Zato vas prosimo, da nam, kar ste preko leta zabeležili ali zbrali veselega, šaljivega, zabavnega, kritike potrebnega in ne komu škodljivega ali žaljivega, čimprej pošljete, najkasneje do 31. januarja 1990 na naslov Turistično društvo Krško, c. 4. julija 59. Objavljeni prispevki bodo ustrezno honorirani. Pripominjamo pa, da bodo vsi nepodpisani članki ali prispevki romali v koš. Za tajnost avtorjev jamči uredniški odbor.

Obenem vam želimo srečno in uspešno novo leto 1990.

Uredniški odbor

Poleg obravnave kompletnega gradiva pa so v KS Kostanjevica in Podbočje vsebinsko vključili v obravnavo tudi družbeni dogovor o varovanju reke Krke.

Razprava je ponudila naslednje skupne ugotovitve in zahteve:

A. Zaradi onesnaženosti zraka krajanji menijo, da je potrebno hitrejšo ukrepanje pri onesnaževalcih v prid izboljšanja stanja na tem področju in pospešiti priprave na plinifikacijo.

B. Izboljšati je potrebno kakovost pitne vode, poskrbeti, da preidejo nekontrolirani vodovodi v upravljanje strokovne institucije, zaščititi podtalnico na Krškem polju in preprečiti nadaljnje onesnaževanje površinskih voda, izpustov in reke Save, oziroma izboljšati kakovostni razred v celoti.

C. Zastavljeni cilji in ukrepi za sanacijo razmer v prid bolj zdravega in čistega okolja so v gradivu dobro zastavljeni. Kljub temu da je težko postaviti roke za izvedbo zastavljenih ciljev, pa bi bilo treba določiti vsaj roke za preverjanje oziroma kontrolo izvajanja teh ukrepov ter določiti njihove nosilce.

Č. Ustrezno je treba ukrepati v zvezi z divjimi odlagališči, predpisati učinkovite kazni za kršitelje in jih tudi izvajati.

D. Omogočiti je potrebno organiziran odvoz smeti in odpadkov od gospodinjstev v vseh KS.

E. Organizirati je treba zbiranje in odvoz kosovnih odpadkov od gospodinjstev, predvsem izrabljene bele tehnike in pohištva, iz celotnega občinskega prostora. Ta akcija mora biti organizirana večkrat na leto in javno objavljena.

F. Glede na dejstvo, da je Nuklearna elektrarna postavljena v Krškem in so bili krajanji prisiljeni sprijazniti se z njenim delovanjem, je bila na večini razprav izražena zaskrbljenost in nestrinjanje s tem, da po več letih njenega obratovanja še ni določeno oziroma rešeno odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov in se le-ti še vedno kopičijo v NEK in pri ostalih proizvajalcih teh elementov širom po Sloveniji. Krajanje motijo tudi pisanje in govorice o morebitnih lokacijah in tudi govorice o

tem, da naj odpadki ostanejo kar tam, kjer nastajajo. Na razpravah je bilo postavljeno tudi nestrinjanje s tem, da je nenehne pozornosti deležno reševanje problema nizko in srednje radioaktivnih odpadkov, premalo pa, kako je z izrabljenimi gorivnimi elementi, ki jih v NE vsako leto zamenjajo eno tretjino.

Na osnovi teh ugotovitev so bile na razpravah jasno in odločno postavljene zahteve odgovornim organom v občini in republiki za takojšnje reševanje te problematike.

Posamično pa so v razpravi krajanji opozorili še na vrsto konkretnih problemov. Predstavljamo jih po sestavinah okolja in vrstah ogroženosti.

Onesnaževanje zraka

1. V KS Leskovec in Dolenja vas so izpostavili problem megle.

2. V KS Leskovec menijo, da je enako kot za primer izbruha klora potrebno dodati oceno ogroženosti pred radioaktivnim sevanjem pri:

a) normalnem obratovanju NE v prvi polovici življenjske dobe

b) normalnem obratovanju NE v drugi polovici življenjske dobe

c) po prenehanju obratovanja NE

č) v primeru hujše nezgode

d) v primeru havarije

3. V KS Veliki Podlog in Krško polje je bil izpostavljen problem zapraševanja kmetijskih pridelkov iz asfaltne baze.

4. V Velikem Podlogu so opozorili na problem kurjenja poliesterskih odpadkov Novolesovega obrata.

5. Zaradi smrada s prašičje farne Pristava in načrtovanega sistema polivanja Krškega polja z gnojivko krajanji KS Veliki Podlog zahtevajo, da M-Agrokombinat za delegacijo iz KS organizira ogled ekološko urejene farne in že delujočega sistema za namakanje z gnojivko. Krajanji tudi odločno zahtevajo pomoč širše skupnosti za ekološko sanacijo obstoječe farne, ker uporabljajo (jedo) izdelke (meso) s te farne v glavnem porabniki drugod po Sloveniji. Podobna zahteva je bila postavljena tudi v KS Podbočje.

6. Krajanji KS Raka želijo občasno iz-

vajanje meritev zraka tudi na njihovem območju.

7. Krajanji KS Podbočje zahtevajo, da se farma zapre, ker deluje brez ustreznih dovoljenj.

8. V KS Kostanjevica je bila postavljena zahteva za izdelavo »rože vetrov« na območju sadovnjakov v njihovi neposredni bližini.

9. V KS Krško so postavili zahtevo, da se s primerno delovno disciplino odpravi človeški dejavnik kot razlog za onesnaževanje zraka iz TCP »Djuro Salaj«.

10. V KS Leskovec menijo, da je treba podpreti tudi pobudo o čistejših motorjih z notranjim izgorevanjem.

Onesnaževanje vodotokov

1. KS Leskovec in Dolenja vas sta zahtevali, da se poročilo dodajo podatki o toplotni obremenitvi reke Save v občini.

2. V krajevnih skupnostih Leskovec, Veliki Podlog, Kostanjevica in Podbočje so zahtevali, da se v poročilo vključi tudi nepreverjen vpliv gnojivke iz farne na Pristavi, nekontroliranost njenega razvažanja in polivanja, deponiranje gostejšega dela odpadkov te farne in vpliv gnojivke na termalne vode.

3. Na zahtevo krajanov Senovega in Brestanice mora Rudnik Senovo v najkrajšem možnem času najti rešitev za separiranje premoga in tako očistiti tudi senovski potok.

4. Poročilo je treba dopolniti s podatki, koliko prispevka, plačanega Območni vodni skupnosti Dolenjske, se uporabi direktno za sanacijo onesnaženih voda (KS Kostanjevica).

5. V KS Kostanjevica so se zavzeli za čimprejšnjo izgradnjo čistilne naprave.

6. V isti krajevni skupnosti so zahtevali, da se preveri izvedba sistema odzoda vseh fekalij nad izvirom Studene in da se določijo varstveni pasovi.

7. V KS Krško so opozorili, da je onesnažen starovaški potok in da zgrajena kanalizacija ni v celoti priključena.

8. Tudi v KS Kostanjevica se nekateri posamezniki niso priključili na zgrajeni sistem kanalizacije, ampak spuščajo odplake kar v potok.

9. Podboška krajevna skupnost je zahtevala, da se opravi analiza vode reke Krke in potoka Senuše.

Obremenjenost s hrupom

1. Po mnenju KS Leskovec je treba v poročilo vključiti problem »mladih motoristov«.

2. Hrup iz luščilnih bobnov TCP »Djuro Salaj« vznemirja krajanje KS Krško, Dolenja vas in Leskovec.

3. Hrup, ki ga povzročata NE in TCP z izpuščanjem pare, ima velike negativne psihološke vplive na prebivalce KS Krško, Dolenja vas in Leskovec.

NAŠ GLAS

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, Telefon: (0608) 31-768 — Grafična priprava DIC, toz Grafika, Novo mesto — Tisk: Tiskarna Novo mesto — Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informacije št.: 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi besedili podpisani. — Poština plačana pri pošti Novo mesto.

NAŠ GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE: Izdaja: Indok

center skupščine občine Krško — Naklada: 2100 izvodov — Odgovorni

urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, Telefon: (0608) 31-768

— Grafična priprava DIC, toz Grafika, Novo mesto — Tisk: Tiskarna Novo mesto

— Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja

Republiškega komiteja za informacije št.: 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost

4. Nočni mir prebivalcev ožjega dela KS Krško okoli železniške postaje moti tudi hrup zaradi nepravilnega in nestrokovnega prestavljanja vagonov na industrijskem tiru.

Odstranjevanje in deponiranje odpadkov

1. Na sanitarni deponiji je treba kontrolirati »vsebinsko« dostavljenih odpadkov (KS Senovo, Leskovec, Dolenja vas).

2. Odpadke na deponiji je treba pravočasno tlačiti in prekrivati. KS Dolenja vas zahteva, da se vse površine pokrijejo z zemljo in zasejejo z rastlinjem (travo in detelnimi mešanicami).

3. Romom je treba onemogočiti tabornjenje na sanitarni deponiji ter pobiranje smeti in odpadkov (KS Dolenja vas).

4. V KS Raka menijo, da je potrebno očistiti okolico romskega naselja na Topolu in urediti stalno naselje za Rome.

5. Odpadki TCP »Djuro Salaj« in njihovo odlaganje motijo prebivalce KS Dolenja vas, zato predlagajo, da bi te odpadke koristno uporabili, npr. kot podlago za nadomestno cesto med Krškim in Brežicami.

Nevarnost razlitja klora

Zelo malo je bilo preventivne vzgoje krajanov o nevarnostih morebitnega razlitja klora iz TCP in zaščiti v takem primeru in gotovo bi se prebivalci ob taki nesreči težko znašli. Zato so v KS Dolenja vas, Veliki Podlog in Leskovec zahtevali, da se takoj začne poučevanje prebivalstva o tem.

Ostale pripombe, pobude in opozorila

1. Na neustreznost alarmnih signalov v primeru nuklearne nevarnosti in razlitja klora so opozorili v KS Dolenja vas, Veliki Podlog in Leskovec.

2. Večina krajevnih skupnosti je zahtevala, da se postavi ekološka tabla.

3. KS Kostanjevica in Leskovec sta opozorili, da je treba v poročilo vključiti tudi zaščito gozdov in zelenih površin.

4. Zaradi načrtovanih noh posegov v prostor občine Krško (hitra cesta, železnica, hidroelektrarne itd.) je treba pred vsakim posegom prednostno upoštevati obremenjenost okolja, ga zavarovati in izboljšati, so menili v KS Leskovec, Krško in Veliki Podlog.

5. V poročilu ni omenjeno območje, degradirano zaradi izkopa kremenčevega peska na Ravnem, zato v KS Raka menijo, da je treba sanacijo zemljišč na tem območju in ukrepe zanjo vključiti v poročilo.

6. Zaradi neurejene kanalizacije in čistilnih naprav je treba to področje

vključiti v poročilo in čim prej prijeti priprave za sistemsko in dolgoročneje urejanje te problematike, so menili v KS Raka, Krško in Senovo.

7. Na zahtevo KS Senovo in Kostanjevica je treba oba kraja urbanistično urediti.

8. V KS Krško so krajski stanovanjske soseske med tržnico in distribucijskim centrom pivovarne Laško opozorili na zanemarljivo bivalno okolje tega dela Krškega (pobiranje odpadkov, tovarnjaki pred carinarnico, hrup itd.).

9. Javne razprave v krajevnih skupnostih so vzpodbudile tudi očiščevalne akcije v določenih okoljih (KS Dolenja vas, Podbočje).

10. V KS Krško polje so zahtevali, da se vse opuščene gramoznice sanirajo do ozelenitve.

Stališča in zaključki OK SZDL Krško

Delegati OK SZDL Krško so na zaključni seji po obravnavi poročila o opravljeni javni razpravi o ogroženosti okolja v občini Krško sprejeli naslednja stališča in zaključke:

1. Poročilo o ogroženosti okolja v občini Krško predlagamo v razpravo delegatom skupščine, in sicer do konca junija letos, pred tem pa naj bi ga predlagatelj (izvršni svet SO) ustrežno dopolnil:

a) V poglavju »Cilji in ukrepi za doseg ciljev« je treba za opredeljene naloge, ki jih je mogoče realizirati v krajšem času, določiti roke in nosilce - izvajalce ukrepov. Ker pa je za realizacijo posameznih že zastavljenih ciljev potrebno daljše časovno obdobje, je treba zanje določiti skrajni rok in nosilca ter tudi vmesne termine za preverjanje izvajanja zastavljenih aktivnosti.

b) Poglavje »Informiranje o ogroženosti okolja« je treba dopolniti z opredelitvijo takšnega načina informiranja, s katerim se bodo naši občani preko že ustaljenih in novih sistemov obveščanja (Naš glas, Dolenjski list, Delo, RTV, ekološka tabla, KATV) kontinuirano obveščali o dogajanju v okolju. Poleg tega pa je potrebno dokončno rešiti in opredeliti tudi sistem obveščanja občanov o potencialni ogroženosti s klorom.

2. V komiteju za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora je potrebno določiti profesionalnega »skrbnika« za realizacijo sprejetih ukrepov, ki naj bi imel tudi določena pooblastila.

3. Za doseg celovitosti poročila o stanju ekološke ogroženosti pa je potrebno poročilo dopolniti še z zahtevami, ki so bile oblikovane v javni razpravi, in sicer:

a) presoja vplivov toplotnega onesnaževanja vodotokov na povečano

število meglenih dni in hkrati tudi onesnaževanja površinskih vodočkov v celoti;

b) ogroženost gozdov ter zavarovanje gozdnih in ostalih zelenih površin z odlokom;

c) ukrepi za sanacijo peskokopov kremenčevega peska, gramoznic in kamnolomov ter območja Rudnika Senovo;

č) pridobitev podatkov o vodnem prispevku in vračanju teh sredstev samo za potrebe izboljšanja kakovosti vode;

d) ocena ogroženosti z radioaktivnim sevanjem iz NE:

- v prvi polovici življenjske dobe,
- v drugi polovici življenjske dobe,
- po prenehanju obratovanja,
- v primeru hujše nezgode,
- v primeru havarije;

e) ocena vpliva zapraševanja iz asfaltne baze Drnovo na kvaliteto in kvantiteto kmetijskih pridelkov;

f) vplivi kurjenja poliesterskih smol na onesnaževanje zraka;

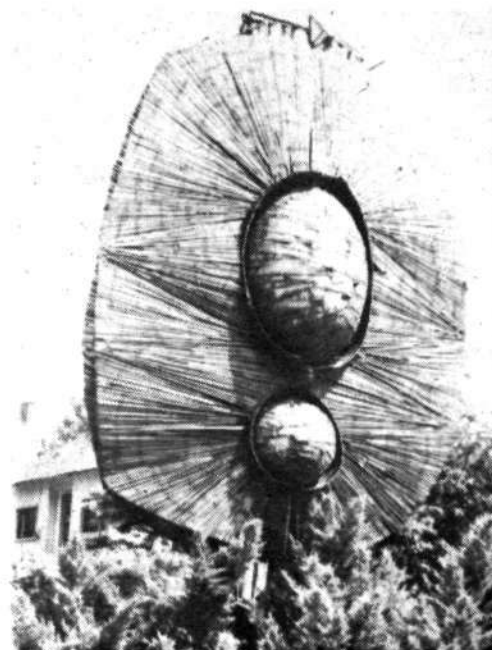
g) vpliv gnojevke iz farme Pristava na podtalnico in odprte vodotoke, vključno z reko Krko, in eventualno na termalne vode ter opredelitev uporabe gostejšega dela gnojevke iz farme;

h) časovna in finančna opredelitev izvedbe raziskav za določitev varstvenih območij vodnih virov, začrtanih v družbenih planih.

Ker uresničitev te naloge zahteva še dodatna raziskovanja, analize in poročila določenih strokovnih institucij ter onesnaževalcev samih, predlagamo, da se tako dopolnjeno poročilo ponovno obravnava na seji občinske skupščine najkasneje do konca leta 1989.

Krško, maj 1989

OK SZDL Krško

Dopolnitev poročila o ogroženosti okolja v občini Krško

Na podlagi ugotovitev in zahtev iz javne razprave, ki jo je vodila občinska konferenca SZDL v času od decembra 1988 do maja 1989

Opomba: besedilo v krepkem tisku pomeni dopolnitve prvotnega poročila.

Dopolni se poglavje »Cilji in ukrepi za doseg ciljev« tako, da se glasi:

Vse do sedaj navedene ugotovitve narekujejo, da je treba sanirati stanje vseh sestavin okolja: vode, zraka, hrupa, degradiranih površin, in razbremeniti okolje z bolj ustreznim načinom zbiranja in odlaganja odpadkov. Zato si znova - tako kot že v družbenih planih - zastavljamo naslednje cilje:

1. Stanje zraka moramo izboljšati do II. območja kakovosti.

2. Kakovost vseh površinskih voda in izpustov je treba izboljšati v II. kakovostni razred. Akcija ima širši obseg, določen z družbenim dogovorom o skupnih akcijah občin in mest pri preprečevanju onesnaževanja voda porečja Save.

3. Popolnoma moramo zaščititi podtalnico Krškega polja, ki predstavlja vir pitne vode. Postopoma moramo zaščititi vse vire pitne vode, kar smo si zastavili za cilj že v dolgoročnem družbenem planu.

4. S primerno organizacijo je treba uvesti odlaganje komunalnih odpadkov iz vseh krajevnih skupnosti na centralno odlagališče. V Posavju se ustanovi centralno odlagališče komunalnih odpadkov in se enotno organizira reciklaža sekundarnih surovin.

5. Preprečiti moramo nastajanje novih virov hrupa v bližini stanovanjskih površin in sanirati stanje tam, kjer so normalne meje hrupa prekoračene.

6. Sanirati moramo vse degradirane površine do stanja, ki je opredeljeno v dolgoročnem družbenem planu.

7. Vse posebne odpadke bomo odvažali na za to registrirane deponije ali sežigalnice.

Za doseg postavljenih ciljev se moramo posvetiti naslednjim nalogam:

Izboljšanje zraka

Za izboljšanje zraka v II. območje kakovosti mora tovarna Videm kljub postavljenim elektrofiltrom aktivneje ukrepati za zmanjšanje smrada v mestu Krško. Ker načrti tovarne Videm za nadaljnje ukrepe za izboljšanje zraka res obetajo bistveno izboljšanje, mora to-

varna kar najbolj pospešiti uresničevanje svojih načrtov.

Tovarna Videm mora vsako leto podati poročilo izvršnemu svetu in skupščini o konkretizaciji načrtov.

V centrih Krško, Brestanica-Senov in Kostanjevica bo treba proučiti zamisel o postavitvi toplarn.

Za to nalogo sta zadolžena komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora ter tovarna Videm (za ožje območje). idejni projekti naj se izdelajo do konca 1992. Vmesni rok preverjanja aktivnosti je konec leta 1991 (obravnavna izvršni svet).

Pospešiti bomo morali priprave na izgradnjo plinovoda do Krškega, ki naj bi bil zgrajen do leta 1992.

Aktivnost spremlja izvršni svet.

Takoj je treba izdelati študijo o načinu izrabe plina za potrebe mest in možno-sti izrabe vseh toplih odpadnih vod.

Nosilec naloge je komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Rok: konec leta 1990.

Takoj je treba preprečiti prašenje na območju asfaltne baze Drnovo.

Nosilec naloge je Asfaltna baza. Rok: april 1990. O izvršitvi poročila komiteju za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora ter Medobčinskemu inšpektoratu Krško -sanitarni inšpekciji.

Hidrometeorološki zavod predlaga:

Za izboljšanje kakovosti zraka je treba zmanjšati emisijo v Krškem, in to emisijo od industrije kot tudi tisto zaradi ogrevanja. Kolikor je znano, se te stvari že urejajo. Predvsem pa si je treba prizadevati, da se bo stari del Krškega ogreval z odpadno toploto, ki je je veliko v tovarni Videm.

Zavod predlaga, da se za eno kurilno sezono v času od novembra do marca izvedejo meritve 24-urnih koncentracij SO₂ in dima v Brestanici, Kostanjevici in na Senovem. Tako bi ugotovili stanje onesnaženosti in dobili osnovo za ukrepanje v zvezi z varstvom zraka tudi v omenjenih krajih.

Nosilci naloge so komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora ter inšpekcijske službe. Rok: maj 1992. Vmesni rok preverjanja je konec leta 1991 (obravnavna izvršni svet).

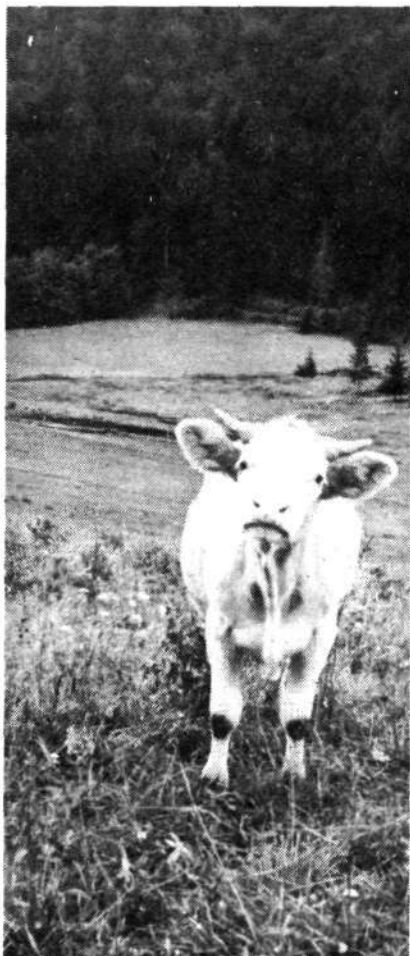
Potrebno bi bilo tudi novelirati kataster emisije in podpreti prizadevanje tovarne celuloze za izgradnjo plinovoda in uporabo plina v Krškem.

Nosilec naloge je komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Rok: avgust 1990.

Podatki desetletnih meritev onesnaženosti zraka v Krškem kažejo, da se onesnaženost z dimom rahlo zmanjšuje. Najvišje izmerjene koncentracije dima ne presegajo najvišje dopustne koncentracije po republiški zakonodaji. Mnogo bolj pereče je stanje onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom in se ne izboljšuje. Maksimalne izmerjene 24-urne koncentracije skoraj trikrat presegajo dopustno vrednost. Zato je potrebno okrepiti aktivnosti za varstvo zraka v občini: izdelati in izvajati sanacijski program za III. območje onesnaženosti zraka (po zakonu o varstvu zraka) ter opredeliti program za vsaj 15-odstotno zmanjšanje emisije SO₂ v občini do leta 1990 glede na stanje leta 1980 (naloge iz družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986-1990). Do leta 1993 pa je treba emisijo SO₂ zmanjšati vsaj za 30 odstotkov.

Nosilec naloge je komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Sanacijski program je treba pripraviti do konca leta 1990.

Vse kaže, da bo potrebno v Krškem še precej bolj zmanjšati emisijo SO₂, kot pa je minimalna zahteva družbene-

ga plana SRS. Natančnejše ocene bo možno podati po sprejemu novih, usreznejših republiških odlokov o onesnaževanju in onesnaženosti zraka. Pričakovati je, da bosta omenjena odloka sprejeta še letos.

Farma prašičev Pristava mora aktivno in pospešeno sanirati stanje z razmestitvijo prezračevalnikov v lagune in sme na kmetijskih površinah uporabljati samo odležano gnojevko. Pravzaprav mora farma investicijo zaključiti po vseh zahtevah iz časa razprav o njeni postavitvi. Šele potem bo smiselno (če bo potrebno) govoriti o sanaciji.

Nosilec naloge sta Kmetijska zemljiška skupnost in M-Agrokombinat Krško. Poročata skupščini septembra 1990.

Zaradi boljše organizacije aktivnosti na eni strani in velikega onesnaževanja ozračja na drugi je treba preučiti potrebo po ustanovitvi občinske službe za varstvo zraka, organiziranju opazovalnih mest za nepretrgano ugotavljanje stanja onesnaženosti in opremljanju z merilnimi napravami.

Nosilec naloge je komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Rok: november 1990. Rok preveritve aktivnosti: junij 1990 (obravnavajo izvršni svet).

Zdravstvena služba mora opozarjati na morebitne negativne posledice pri zdravju občanov, zato se ponovno zaveže Zdravstveni dom Krško, da uvede potrebne postopke za stalno in sistematično spremljanje stanja.

Nosilec naloge je komite za družbene dejavnosti. Rok: april 1990.

Ugotoviti je potrebno - s posebno ekspertizo - in seznaniti krajanje na krajevno običajen način, ali in koliko delovanje NEK in tovarne Videm povečuje število meglenih dni v letu.

Nosilci naloge so NEK, tovarna Videm in komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Rok: december 1991.

Izdelati in skupščini predstaviti je potrebno oceno ogroženosti z radioaktivnim sevanjem. Ocena naj se izdela poleg ostalih vidikov tudi glede na staranje objektov NEK, za različne stopnje morebitne nezgode in za stanje po prenehanju delovanja NEK.

Nosilec naloge je Nuklearna elektrarna. Rok: maj 1991.

Izdelati je potrebno analizo dimnih plinov od kurjenja poliesterskih odpadkov Novolesovega obrata v Velikem Podlogu.

Nosilec naloge je Novoles Novo mesto. Rok: maj 1990.

Trajno je potrebno voditi aktivnosti za izboljševanje tehnologije tretiranja gnojevke na farmi Pristava.

Nosilec naloge je M-Agrokombinat Krško.

Na območju sadovnjakov Agrokombinata v Kostanjevici se izdela roža vetrov poselitve za potrebe načrtovanja uporabe škropiv.

Izobraževanje investitorjev

Načrtno se moramo lotiti izobraževanja vseh investitorjev v prostor ali tehnologijo, da bi pri njih dosegli upoštevanje in spoštovanje zakonodaje s področja urejanja prostora in tako najbolj učinkovito preprečevali neprimerne posege v prostor.

Nosilec naloge: M-Agrokombinat Krško. Rok: maj 1991.

V tovarni Videm se z dodatnimi ukrepi pri delovni disciplini odpravi človeški dejavnik kot razlog za onesnaževanje zraka.

Nosilec naloge: tovarna Videm. Stalna naloga.

Pripravi se posebna brošura o preventivi in kurativi krajanov pred nevarnostmi in za zaščito pred klorom z namenom, da bi mogli pravilno

izvršni svet meni, da so obveznosti organizacij združenega dela, ki izhajajo iz tega dela poročila, zelo velike, tako s strokovne kot tudi materialne plati, zato predlaga, da se s skupščinsko razpravo ne zaključi razprava o tej problematiki, ampak da se nadaljuje v strokovnih krogih, kjer se mora poročilo dopolniti s programi izvajanja nalog posameznih nosilcev sanacije, v katerih se opredeli način izvedbe in način pokrivanja finančnih obveznosti.

Glede na navedeno izvršni svet predlaga zborom skupščine občine, da ob obravnavi te dopolnitve poročila zavežejo nosilce ekološke sanacije in ustrezne strokovne organe, da pripravijo in uskladijo programe za izvajanje nalog za sanacijo stanja ogroženosti do konca februarja 1990, tako da bi jih izvršni svet predložil skupščini občine v razpravo marca 1990.

Predsednik IS:
Igor Dobrovnik

reagirati v primeru nesreče zaradi razlitja klora.

Nosilec naloge je tovarna Videm. Rok: maj 1990.

Izboljšanje voda

Za končno čiščenje odpadnih voda, predvsem iz tovarne Videm, bo treba zgraditi še biološko čistilno napravo.

Priprava projektov je naloga tovarne Videm, SKIS in komiteja za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Rok: konec leta 1990.

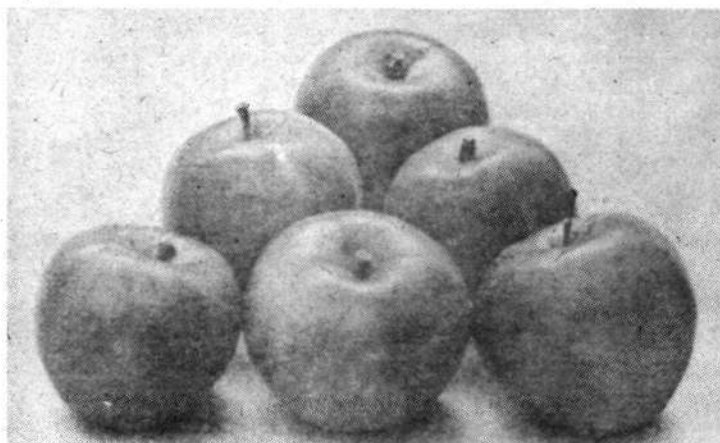
Fekalne odvodnike imajo le Krško z Leskovicem, Kostanjevica in Brestanica, ostali kraji pa fekalije odvajajo v potoke in ponikalnice. Zato je treba po katastru komunalnih naprav in celovitih podatkih o odstranjevanju odpadnih voda na območju celotne občine velika in jo je treba uresničiti. Za to nalogo ima Območna vodna skupnost Dolenjske že zbrane podatke organizacij združenega dela.

Nosilec naloge je Območna vodna skupnost Dolenjske. Rok: september 1990.

Farma prašičev Pristava mora prilagoditi število staleža kmetijskim površinam, ki jih ima vedno na razpolago. Pridobiti mora še strokovno mnenje o možnosti vpliva gnojevke na termalne vode.

Nosilec naloge je M-Agrokombinat Krško. Rok: maj 1990.

Hydromelioracije se morajo izvajati celovito po predhodnih sanacijah vseh

možnih onesnaževanj odprtih vodotokov. V povezavi z Medobčinsko gospodarsko zbornico Posavja moramo pospešiti, da se v program čiščenja reke Save s pritoki takoj vključi tudi naša regija.

Pospešiti moramo akcijo za očiščenje reke Krke na medobčinski ravni.

Nosilec naloge je komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Realizira jo predvidoma do konca leta 1993. Vsako leto poroča izvršnemu svetu.

Rudnik Senovo mora pospešiti aktivnosti za čiščenje separatne vode. Rok: december 1991.

Tovarna Videm ima vso podporo pri zastavljenih aktivnostih in planih za izboljšanje tehnologije, ki prispeva k izboljšanju kakovosti voda, z obvezo, da v najkrajšem možnem času pripravi celovite sanacijske projekte, da bo lahko ob vsaki investiciji ali rekonstrukciji upajala tehnologijo izboljšanja do končnega cilja.

Predvideni rok za izdelavo sanacijskih projektov je december 1992. Tovarna Videm vsako leto poroča o aktivnostih izvršnemu svetu SO Krško.

Preveriti je potrebno, ali so na območjih zgrajenih kanalizacijskih sistemov vsi objekti priključeni (prim. onesnaženost starovaškega potoka, na območju Kostanjevice itd.).

Nosilci naloge so inšpekcijske službe. Rok za preveritev: april 1990. Rok za sanacijo: september 1990.

Preveriti je potrebno onesnaževanje potoka Senuše in funkcioniranje oziroma zadostno čiščenje odpadka kanalizacije v Podbočju.

Nosilca naloge sta SKIS in inšpekcijska služba. Rok: junij 1990.

Zaščita pitne vode

Za zaščito podtalnice Krškega polja mora Kostak Krško začeti izvajati odlok o zaščiti črpališč pitne vode na Krškem polju z izdelavo sanacijskega programa.

Nosilca naloge sta SKIS in Kostak. Rok: julij 1990.

Za zavarovanje podtalnice Krškega polja kot strateškega območja vodnega vira za SRS se moramo aktivno in pravočasno vključiti v plane RSC za rekonstrukcijo MIO-3 za varen prevoz nevarnih snovi.

Nosilec naloge je komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora.

Pospešiti moramo tudi aktivnosti za zamenjavo cevovoda za naftne derivate preko Krškega polja.

Nosilec naloge je komite za druž-

beno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Dogovor doseči do junija 1990. Predvideni rok izvedbe: konec 1991.

Pospešiti je treba prenos pravic do upravljanja vodovodov v roke pravnih oseb, ki so kadrovske usposobljene za saniranje in vzdrževanje le-teh. Voda v teh vodovodih je v večini primerov higiensko oporečna in predstavlja nevarnost pojava širjenja črevesnih obolenj. Šele po prenosu pravic do upravljanja bo možno sistematično razčistiti vse vi- re in jih eventualno združevati v večje sisteme.

Nosilca naloge sta SKIS in Kostak. Rok: konec 1992. Roki preverjanja aktivnosti: vsakih 6 mesecev (obravnavna komite za družbeno planiranje in obvešča izvršni svet).

Ureditev odlagališča komunalnih odpadkov

Odvažanje komunalnih odpadkov na sanitarno deponijo moramo organizirati tudi za ostala naselja v občini. **Opredeliti moramo lokacijo regionalne deponije komunalnih odpadkov s primerno tehnologijo priprave, sortiranja in odlaganja odpadkov.**

Nosilca naloge sta izvršni svet in komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora v sodelovanju z medobčinskimi organi Posavja. Rok: junij 1990.

Poiskati moramo nov prekrivni material za deponije, predvsem sanitarno, preden bo tovarna Videm pričela sežigati lubje.

Nosilec naloge je Kostak. Stalna naloga. (Po možnosti se deponije prekrivajo z zemljo od velikih posegov v prostor.) Kostak mora še redneje odvažati odpadke in izboljšati čiščenje kontejnerjev.

Omejitev hrupa

Zaradi izredno širokega areala in šte- vila prebivalcev v mestu Krško, ki so iz- poistavljeni previsokim nivojem hrupa v bivalnih in delovnih okoljih, moramo za- četi sanacijo stanja.

Potrebno je izdelati meritve na območju celega mesta in izdelati sanacijski projekt.

Nosilec naloge je komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Rok: december 1991.

Tovarna Videm mora izdelati celovit sanacijski program preprečevanja šir-jenja hrupa.

Nosilec naloge je tovarna Videm. Rok: junij 1991.

Nujno je napraviti tudi kataster virov hrupa na celotnem območju občine.

Nosilec naloge je komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Rok: december 1991, nato pa stalna naloga.

NEK mora opraviti meritve hrupa od izpusta pare in ustrezno ukrepati. Naloga je že iz odloka o ureditvenem načrtu NEK.

Sanacija gramoznic

Da bi kar najbolj uspešno sanirali de- gradirano okolje, moramo z vso odgo- vornostjo nadaljevati že začete sanaci- je izkoriščenih gramoznic in jih spre- meniti v kmetijske površine. Nadzor nad odvozom »odvečne« zemlje od izkopov moramo povečati. Eksploatator gramo- za mora začeti črpati ta material na le- vem bregu Save.

Kremen Novo mesto se mora takoj lotiti sanacije degradiranega območ- ja nazaj v kmetijske površine. O po- tetku sanacije poroča izvršnemu sve- tu SO Krško septembra 1990.

Plesni studio »Videm« vabi vse svoje člane in njihove starše na novoletno rajanje, ki bo pod naslovom

Dedek Mraz na obisku v Plesnem studiu »Videm«

potekalo v petek, 29. decembra od 14. do 20. ure v športni dvorani Leskovec.

Program:

- obisk dedka Mraza ob 16.00
- nastop čarovnika ob 17.30
- filmska predstava ob 18.00
- nastop plesne skupine »Videm«
- srečolov
- žrebanje vstopnic
- ples in zabava ob glasbi ansambla Gloria

Vabljeni so tudi vsi tisti, ki še niso člani Plesnega studia, pa bodo to morda nekoč postali.

Informiranje o ogroženosti okolja

Ob izgradnji kablskega sistema za prenos informacij moramo uvesti informiranje vseh končnih uporabnikov tega sistema o stanju zraka, voda in sevanju.

Na območju DKD Edvarda Kardelja bo postavljena ekološka tabla za obveščanje o stanju tistih sestavin okolja, ki jih že sedaj stalno spremljamo ali jih nameravamo spremljati (predvsem tovarna Videm in NEK).

Nosilci naloge so NEK, tovarna Videm in komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Rok: julij 1990.

Razen na ekološki tabli morajo občinski upravni organi kontinuirano obveščati krajanje o dogajanju v okolju preko Našega glasa, Dolenjskega lista, Dela in RTV dvakrat letno.

Posebne naloge

1. Dopolnitev tega poročila mora vsebovati še podrobnejši pregled nad količinami in vsebinami večjih onesnaževalcev površinskih vodotokov; poglavje o ogroženosti gozdov; podatke o višini vračanja vodnega prispevka iz naše občine za potrebe sanacije onesnaževanja v našo občino; opredelitev časovne in finančne izvedbe raziskav za določitev bvarstvenih pasov vodnih virov, opredeljenih v družbenih planih.

Dopolnitev opravi do konca leta 1990 komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora.

2. Potrebno je ugotoviti stopnjo degradiranosti površin zaradi mote-

čih dejavnikov onesnaževanja na območju občine in si prizadevati, da bo reševanje tega problema našlo pravo mesto v ustrezni zakonodaji republike.

Nosilec naloge je komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora,

3. Redno noveliranje in dopolnitev poročila se izdela vsaki dve leti s tem, da bo prva novelacija obravnavana v skupščini v zadnjem kvartalu 1991.

4. Za tako obsežne in mnogotere naloge je potrebno določiti »skrbnika« izvedbe vseh zastavljenih nalog in ukrepov. Občinski komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora zato imenuje delavca samo za spremljanje izvajanja in o tem obvesti skupščino v treh mesecih.

5. Vsakih šest mesecev komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora preverja na svoji seji izvajanje ukrepov in vsaki dve leti k novelaciji poročila dostavi svoje poročilo o aktivnostih na tem področju.

6. Po sprejetju v skupščini občine izvršni svet posebej obvesti vse nosilce nalog o njihovih obveznostih in nalogah iz tega poročila.

Pripravila: komisija izvršnega sveta
(Peter Zigante)
Predlagatelj: izvršni svet

Red zaslug

za Hermana Pregla

Predsedstvo SFRJ je na predlog delovne organizacije PTT Novo mesto odlikovalo z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo dolgoletnega družbenopolitičnega delavca in aktivista **Hermana Pregla** iz Krškega.

Herman Pregl je kot PTT delavec ob delu dokončal srednjo ekonomsko šolo in od imenovanja ob koncu leta 1973 vodi enoto za PTT promet v Krškem. V obrazložitvi predloga za podelitev odlikovanja piše, da je ob rednem delu skrbel tudi za to, da je bilo na območju Posavja zgrajenih več novih poštnih objektov, veliko pa je bilo narejenega tudi na področju telekomunikacij: sistem za prenos zvez na Trdinovem vrhu, glavna avtomatska centrala v Krškem z lastno karakteristično številko, nove spojne poti, krajevna telefonska omrežja... Pri vsem tem je prispevek Hermana Pregla izredno velik, hkrati pa je našel čas in energijo še za zagnano aktivistično delo v okviru PTT organizacij (združenja) in za opravljanje cele vrste funkcij v družbenopolitičnih organizacijah občine Krško.

IMATE PROBLEM ?!

- se morate preseliti
- montirati pohištvo
- napeljujete vodovod
- imate okvaro na vodovodni napeljavi
- morate odmašiti zamašen odtok
- potrebujete tovornjak (8-tonski prekuenik)...

Radovan Jelen
Kremen 2c Krško
telefon: (0608) 32-187

KATV Brestanica-Senovo:

Odgovor sofinancerjem sistema KATV v KS Krško in samozvanim sofinancerjem sistema KATV v KS Brestanica in Senovo

Občani KS Krško — desni breg v 12. številki Našega glasa («Neizpolnjevanje pog. obveznosti KS Krško in odbora za izgradnjo KATV sistema v KS Krško in širšem območju občine Krško») v svoji oceni glede problematike izgradnje KATV v svojem okolju ugotavljajo zahtevnost projekta in istočasno svoje nezadovoljstvo glede rokov za izpolnjevanje pogodbenih obveznosti. Na vprašanja, ki so zastavljena v citiranem članku, je jasno in objektivno odgovoril predsednik odbora za izgradnjo KATV v KS Krško.

Ker pa je v tem članku omenjena tudi izgradnja sistema KATV v KS Brestanica in KS Senovo, posredujemo informacijo o poteku izgradnje širši javnosti, da se podobne laži, provokacije, namigovanja in podobno ne bi več ponavljale.

Krajani Brestanice in Senovega so s potekom akcije zelo dobro informirani. Informacije so bile pisne in so jih vedno prejeli vsi sofinancerji sistema. Gradbeni odbor meni, da je izrecno odgovoren samo tistim krajanom in pravnim osebam, ki so sofinancerji sistema KATV v KS Brestanica in KS Senovo, in nikakor ne skupinam in posameznikom, ki z izgradnjo sistema KATV v KS Brestanica in Senovo nimajo nikakršne zveze. Znano nam je, da so na račun akcije v naših dveh krajevnih skupnostih v preteklem obdobju krožile različne inačice, zato je prav, da ponovno poudarimo, da sta za izgradnjo sistema KATV v KS Brestanica in Senovo formirana dva gradbena odbora (za vsako KS zase), ki pa sicer delata skupaj. Vsa finančna sredstva, ki smo jih do sedaj zbrali (akcija zbiranja finančnih sredstev občanov je bila zaključena 15. oziroma 22. oktobra 1989), so evidentirana v KS Senovo in so izključno od občanov oziroma sofinancerjev iz teh dveh krajevnih skupnosti.

Interes občanov obeh krajevnih skupnosti se je pokazal že v pripravi akcije KATV, saj je že v začetku pristopilo preko 75 odstotkov krajanov, ki jih zajema projekt v tej fazi. Z izgradnjo primarnega voda z Grmade smo pričeli 1.6.1989, s približevanjem Brestanici pa je interes občanov močno naraščal. V naš projekt smo vključili tudi krajane vasi Sremitič, ki sicer ne bi imeli možnosti priključitve na enotni sistem KATV. Sklep gradbenega odbora je bil, da se vsa dejavnost in sredstva usmerijo izključno v izgradnjo primarnega voda. Hišnih priključkov v prvotni fazi nismo nameravali izvajati, razen v primerih, ko je zaradi že izvedenih gradbenih del to narekovala ekonomika projekta. Interes krajanov pa je bil tolišen, da smo se odločili, da jih povabimo na delovne akcije, seveda pod strokovnim vodstvom sodelavcev iz gradbe-

nih odborov, nemalo pa je bilo posameznikov, ki so nam nudili brezplačno pomoč pri realizaciji projekta. Na takšen način so bila izvedena vsa zemeljska dela in polaganje kabla na sekundarnem omrežju (ca 9.000 me-

trov), izvedena je bila montaža vseh individualnih hišnih omarič in prosto stoječih omarič v urbanih naseljih. Vse to je bilo moč narediti le z dobro organizacijo, saj smo za posamezna okolja formirali mini gradbene odbore, ki so odlično opravili svojo nalogo. Tako je akcija tekla z velikim elanom, nekatera naselja so dela opravila v izredno kratkih rokih. Dogajalo se je, da je bil razvod v naseljih že narejen, ko glavni vod še sploh ni bil v bližini. Naj na tem mestu posebej poudarimo, da so tudi krajan iz družbenih stanovanj sami opravili enako delo kot direktni sofinancerji in si s tem omogočili direkten priključek v sicer družbena stanovanja. Le na tak način smo lahko hitro napredovali. Ne smemo pa ob tem zamolčati dejstva, da nas najtežji deli trase še čakajo (Brestanica - Trg, Jetrno selo, Stara kolonija, Nova kolonija). Ocenjujemo, da je trenutno opravljeno ca 50 odst. del in da smo torej še daleč od trenutka, ko bomo pogodbeno obveznost izpolnili do zadnjega naročnika. Želel bi, da bi to lahko uresničili do konca leta 1990.

Že na začetku smo se zavedali zahtevnosti projekta, zato je bil temu ustrezen tudi naš pristop. Izkušnje odbora KATV pri KS Krško, njihova pomoč, napotki strokovnih delavcev, a tudi volonterjev so nam bili v veliko pomoč, kajti odbor za KATV v KS Senovo in KS Brestanica se ni ukvarjal s problematiko sprejemne postaje in vsemi deli, ki so povezana s tem, ker smo mi začeli z deli, ko je bil ta del projekta v okviru KATV KS Krško praktično že končan.

Mislimo, da smo v grobem orisali dejavnost pri izgradnji KATV Brestanica-Senovo. Iskanje razlage o verjetnosti uspešne akcije v tem, če je kdo pri k..... (Krškem) ali v K..... (Krškem), ima za nas zgolj satiričen značaj, ki je v zadnjem času pri nas modni »hit« v medijih komuniciranja z javnostjo in si ga kot takšnega tudi razlagamo.

Odbor za izgradnjo KATV v KS Senovo
Predsednik: Vojko Omerzu, dipl. inž. el.

Po 2.000 letih:

Pri Neviodunumu ponovno trgovina

Po 20. decembru 1989 so prebivalci Drnovega in okolice dobili prodajalno, ki je doslej niso imeli. Trgovino z živili je namreč odprl zasebnik Alojz Marolt, dosedanjí voznik pri krškem M-Agrokombinatu. Prostor si je zagotovil s preureditvijo domače hiše, ta pa stoji poleg ostankov Neviodunuma oziroma (še natančneje) poleg Packove gostilne. Lokal je velik 24 kvadratnih metrov, v njem pa bodo kupcem na voljo osnovna živila in pijače, suhomesnati izdelki, kruh — iz cerkljanske pekarije Branka Musarja... Za dobavo živil, vključno z mlekom in mlečnimi izdelki, je Marolt sklenil pogodbo s celjskim Merxom, iz Imesa pa mu bodo dvakrat tedensko pripeljali suhomesnate izdelke. Lokal ureja sam, z lastnimi sredstvi, zato se je tudi odločil za previden začetek pri osnovni ponudbi, kasneje pa bo izbiral svoje prodajalne širil v skladu s potrebami in povpraševanjem kupcev.

Prodajalna na Drnovem bo odprta vsak dan med 7. in 11. ter med 14. in 18. uro. Ob sobotah bo poslovala med 7. in 12. uro, ob nedeljah pa med 8. in 12. Novopečeni trgovec pravi, da bo, če bo to potrebno, svoj delovnik podaljšal v skladu z zahtevami kupcev.

Nika se je preselila

V prvem obvestilu za javnost smo zapisali, da je Nika ahko marsikaj. To je bilo pred več kot dvema letoma, zdaj pa dodajamo, da je lahko Nika tudi marsikje. S 1. decembrom se je prodajalna Nika preselila iz prostorov na CKŽ 5 v nove prostore v Dalmatinovi ulici št. 3, v neposredno bližino okrepčevalnice Rozalija, sicer pa vas na to opozarja tudi velik transparent, ki visi pred prodajalno nad cesto.

S preselitvijo pa se bo skušala Nika tudi bolj specializirati. Tako naj bi postala še bolj športna z večjo izbiro trenirk in joggingov, puloverjev in majic, seveda pa tudi teniške opreme, nahrbtnikov, naramnic, priponek in še česa. Odprta bo še vedno med 9. in 12. uro ter med 15. in 18. uro.

Prodajalna Nika zato vabi vse tiste, ki ste že do zdaj zahajali vanjo, seveda pa tudi nove kupce, da jo obiščete. V tem prednovoletnem času boste v njej našli še marsikaj po zelo ugodni ceni.

Odlikovanja in priznanja ob Dnevu JLA

V četrtek, 21. decembra, je bila skupna slavnostna seja sveta in komiteja za SLO in DS, Občinskega štaba TO in konference ZRVS. Namenjena je bila počastitvi 22. decembra, dneva JLA, in na njej so podelili vrsto odlikovanj ter priznanj posameznikom, ki so s svojo požrtvovalnostjo, strokovnim delom in vztrajnostjo prispevali k uspešnemu delu in širšemu slovesu sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite krške občine. Odlikovancem in ostalim navzočim na seji je nekaj voščilnih uvodnih besed spregovoril predsedniku komiteja za SLO in DS Franc Dular.

Predsedstvo SFRJ je z ukazom številka 75 z dne 6.10.1989 odlikovalo:

1. z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo Franca Rakarja in Romana Sotlerja;

2. z redom dela s srebrnim vencem Željka Goloba in Antona Škafarja;

3. z medaljo zaslug za narod Igorja Rudmana in Milenka Vladiča;

4. z medaljo za vojaške zasluge Vilka Libenška in Todorja Ružiča.

Za izredne uspehe, dosežene pri izvrševanju nalog v urjenju in vzgoji, za vestno in odgovorno opravljanje nalog s področja obrambnih priprav, krepitve moralnopolične enotnosti in bojne pripravljenosti štaba in enot teritorialne obrambe je komandant krškega Občinskega štaba TO podelil:

1. plaketo Teritorialne obrambe občine Krško DO Nuklearna elektrarna Krško, rezervnemu kapetanu I. razreda Karlu Šterbanu, rezervnemu vodniku I. razreda Petru Lupšini in rezervnemu vodniku I. razreda Viliju Libenšku;

2. pohvalo teritorialne obrambe občine Krško rezervnemu kapetanu I. razreda Josipu Koširju, rezervnemu kapetanu Srečku Blazinšku, rezervnima poročnikoma Marku Breznikarju in Jožici Uršič, rezervnim podporočnikom Stojanu Kajbi, Miranu Kvendercu in Andreju Španu, rezervnima višjima vodnikoma Andreju Mlinariču in Janezu Kranjcu, rezervnima vodnikoma Jožetu Drobniču in Vinku Bosini, rezervnim deseterjem Ivanu Pircu, Vladimirju Marinkoviču, Miroslavu Tičarju, Maksu Mežiču, Jožetu Gračarju, rezervnemu razvodniku Stanku Mežiču, rezervnim vojakom Anki Zdovc, Renati Ivanšek, Cvetku Jelerju, Jožetu Mlakarju, Bojanu Mlakarju, Marjanu Semeniču, Ladu Hribšku, Janezu Kukoviču in Jožetu Pircu.

Pohvalo komandanta Pokrajinskega štaba TO prejmejo: rezervni vojaki Zlatko Šušterič, Franc Župevc in Andrej Jenžur in rezervni kapetan Milan Dular, iz stalne sestave pa rezervni kapetan I. razreda Martin Škorc ter rezervna vodnika Matjaž Mavsar in Vilko Libenšek.

Pohvalo komandanta Republiškega štaba TO SR Slovenije prejmejo rezervni major Ernest Breznikar, rezervni poročnik Iztok Pirc in rezervna vodnica Polonca Levak.

Na predlog občinske konference Zveze rezervnih vojaških starešin Krško so odlikovanja, priznanja in pohvale za aktivno in požrtvovalno delo

ter sodelovanje v tej organizaciji prejeli:

1. plaketo ZRVS Jugoslavije Ernest Breznikar

2. zlati znak ZRVS Jugoslavije Vinko Kosten

3. znak ZRVS Slovenije Niko Žibret

4. priznanja občinske konference ZRVS Ivan Kastelic, Slavko Valentinčič in Jože Turk

5. pohvale občinske konference ZRVS Krško Franc Brili, Matjaž Mavsar, Martin Kolan

In memoriam:

Vladimir Stoviček

V ponedeljek, 11.12. 1989, je v 93. letu starosti prenehalo biti srce umetniku, častnemu občanu občine Krško, akademskemu kiparju in medaljerju Vladimirju Stovičku.

Vladimir Stoviček se je rodil leta 1896 v Boštanju pri Sevnici in se leta 1909 vpisal v umetnostno - obrtno šolo v Ljubljani. Leta 1919 je pričel študij na akademiji za likovne umetnosti v Pragi. Pomembne letice njegovih strokovnih uspehov so bile: 1921, ko je prvič javno razstavljal, 1922, ko je prejel prvo nagrado, 1923, ko je prejel častno priznanje praške akademije in se vrnil v domovino, in 1925, ko je prvič razstavljal v domovini (Ljubljana). Med leti 1926 in 1931 je deloval v Parizu, nato pa se je za stalno vrnil v Leskovec.

V teh krajih je preživel skoraj šestdeset najbolj zrelih in plodnih let svojega življenja. Zapisal jih je domačemu okolju: leskovškemu gradu in njegovi pristani, ateljeju... Zatorej je bil naš. Naš in Slovenski hkrati, kajti delo v okolju, ki mu še vedno pritukamo ime kulturne province, je vendarle prodrlo z več kot 70 razstavami Stovičkovih umetnin širom po naši domovini in na tujem. Tako je pomembno obogatil zakladnico naše likovne umetnosti in pisal zlate strani slovenske likovne zgodovine.

Življenjska pot Vladimirja Stovička je bila trpka, a zato toliko bolj častna in značilna za obdobja, izpolnjena z njegovim umetniškim ustvarjanjem. Bila so to leta, ko je uradna priznanja in nagrade njegovemu talentu izrekala tujina in je bil doma neupravičeno manj znan ali celo nepriznan. Domovina ga je med velmože naše upodabljače umetnosti in kulturnega življenja uvrstila zelo pozno. Skromen, kot je bil, ji tega nikoli ni očitil. Pozna priznanja so ga vendarle izpolnjevala s ponosom in ga utrdila v prepričanju, da prava umetnost mora zmagati in vedno zmaga.

Z umetnikom se nismo srečevali samo na številnih razstavah, nismo občudovali samo njegovih kipov, ki so posejani po vsej Sloveniji in zunaj nje, njegovo spretno roko in mojstrstvo smo spoznali tudi na čisto majhnih stvareh, kot so bile številne značke in spominske plakete, ki se jih je loteval brez kakršnegakoli podcenjevanja. Četudi je živel in ustvarjal odmaknjen od naših večjih kulturnih središč, je ostal zvest svoji temeljni likovni opredelitvi: medalji in plaketi. Vedno se je odzival življenjskim tokovom na svoj izviren način in bil tudi zato vedno ustvarjalno svež in mlad.

Med leti 1921 in 1989 je postavil preko sedemdeset samostojnih ali kolektivnih razstav - od tega jih je bilo 21 na tujem: v Franciji, Italiji, Nemčiji, Egiptu, na Švedskem, v Španiji, Poljski, Sovjetski zvezi, na Finskem in Nizozemskem. Deset razstav je postavil po središčih drugih jugoslovanskih republik in okrog 40 v Sloveniji. Njegov opus obsega preko 500 katalogiziranih del. Priznanja, ki jih je prejel, nam pričajo o tem, da je akademski kipar in medaljer Vladimir Stoviček s svojim umetniškim kredom iz leta v leto prodril med širši krog poznavalcev in pristašev. Pričajo o tem, da je bil umetnik.

Obletnice na Senovem:

60 let šole in 10 let doma XIV. divizije

Na Senovem so 29. novembra proslavili dan republike, šestdeset let uspešnega delovanja osnovne šole in 10. obletnico otvoritve novozgrajenega doma. Oba nosita ime po slavni XIV. diviziji, zato je bilo nekako samoumevno, da so kot govornika povabili predsednika republiškega odbora te slavne partizanske enote, ki je tudi predsednik komisije za Splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito pri CK ZKS. To je generalpolkovnik v pokoju Ivan Dolničar. Iz njegovega govora povzemamo nekaj najzanimivejših misli.

Da bi se kolikor toliko zaščitili od takšnih projektov, ki grozijo rušenju Jugoslavije, kakršno smo tudi mi v krvavem boju soustvarjali, kakršno smo si jo zamišljali ob njenem rojstvu in kakršno jo še vedno želimo, smo v Sloveniji sprejeli dopolnila k ustavi. Z njimi smo okrepili svoj položaj v federaciji, ne ogrožajo pa nikogar. Nasprotno. Tudi druge spodbujajo, da si uredijo prav takšen položaj, ker se bomo samo tako vsi počutili bolj enakopravne in bolj varne v skupni državi. Ni hče ne bi mogel ničesar in nikomur vsiljevati proti njegovi volji.

S tem smo pa seveda na sebe navlekli ves gnev, ki se vse bolj izrojeva v pravo sovraštvo zagovornikov in nosilcev projektov tako imenovane »enote Jugoslavije« oziroma načrtovalcev in izvajalcev, t.i. »protibirokratske revolucije«.

Pravzaprav se je s sprejetjem dopolnil k ustavi samo prelila čaša gneva, ki se je že kar nekaj časa polnila zaradi vsega, kar se je v Sloveniji dogajalo in se dogaja z iskanjem in utrjevanjem demokratične poti iz krize in k evropski kvaliteti življenja — ne samo za Slovenijo, ampak za Jugoslavijo. To je pa v direktnem nasprotju z nasilnimi pritiski in vsiljenimi metodami reševanja nakopičenih družbenih problemov in nasprotij, s preganjanjem, zapiranjem, izoliranjem, diferenciranjem in ne yem s čim še ne, drugače mislečih. Pa naj se to dogaja kjerkoli, in kakršnikoli naciji ali veri kdo pripada.

V Sloveniji smo in bomo součestvovali in dajali podporo Srbom, Črnogorcem in drugim, ki zaradi neznosnega življenja in pod pritiski zapuščajo domove in bežijo s Kosova, prav tako pa tudi Albancem ali drugim, ki tudi vse bolj bežijo s svojih ognjišč in ki se jim kratijo elementarne ljudske pravice in svoboščine.

Očitno je Slovenija postala glavni moteč dejavnik za uveljavljanje centralistične in hegemonistične velikosrbske politike v Jugoslaviji in njenega prekrivanja v skladu s takšno politiko. Zato jo je treba spraviti na kolena, prvo z obtoževanjem za podporo albanskim separatistom, z obtoževanjem za lastni separatizem in razbijanja Jugoslavije, s poskusi odvajanja političnega vodstva od ljudstva itd., nato pa tudi z grožnjami in poskusi za nasilno obračunavanje s tem vodstvom.

Nihče v sedanjem političnem vodstvu Slovenije ne trepete za svoj položaj ali fote-

lj. Vsakdo ga bo prav rad odstopil drugemu, ki bo sposobnejši ali bo izvoljen od ljudi. Če ne bi bilo tako, se ne bi tako goreče zavzemali za korenite družbene, ekonomske in politične spremembe, za demonopolizacijo Zveze komunistov, za politični pluralizem in konkurenco političnih organizacij in njihovih programov, za katere se bodo ljudje svobodno opredeljevali na neposrednih, tajnih in poštenih volitvah, ki so takorekoč pred vrati. Ampak o svojem političnem vodstvu, takšnem ali drugačnem, bomo odločali sami, bomo odločali ljudje, ki živimo in delamo v Sloveniji in si z delom zagotavljamo sedanjost in ustvarjamo svojo prihodnost, ne pa kdorkoli ali pa neke druge, najmanj pa neki samozvanci z mitingaškim razgrajanjem. Velikokrat smo se že, zadnje dni pa še posebej, prepričali, naj mi bo dovoljeno, da v originalu povem — srbski rek »Uzda se u se i u svoje kljuse«. Vsa zvezna vodstva so nas zopet razočarala in dokazala svojo nespособnost, neučinkovitost in nemoč v odločanju. Bila so sicer dokaj hitra v sestajanju, ko je šlo za obsodbo dopolnil k slovenski ustavi. Sedaj ko je pa šlo za zaščito te federalne enote pred odprtimi grožnjami in napovedjo državljanske vojne, so se pa sestala šele po odločnih zahtevah, ki so prihajale iz Slovenije, in sprejemala dokaj medle sklepe in zmedena priporočila. Predsedstvo CK ZKJ pa še sporočila ni dalo s svoje seje, na kateri je razpravljalo o nameravanem mitingu v Ljubljani. Z vsem tem pa nepopravljivo upada zaupanje ljudi na Slovenskem v federativno jugoslovansko skupnost, v zvezno državo in njene organe. Res, kakšna je to zvezna država, ki mirno gleda in celo molčeče odobrava, kako neko samozvano društvo iz Kosovega Polja, lahko po svoji izbiri ustrahuje ljudi v katerikoli federalni enoti in grozi z rušenjem legalnega in legitimnega vodstva.

V Sloveniji, v političnem vodstvu Slovenije nihče ne misli in si ne domišlja, da imamo vedno in v vsem prav in da so naša razmišljanja, naše ideje, naša stališča in naše praktične poteze edino prave. Smo daleč od tega. Zagovarjamo, da ima vsak svoj prav in da ima vsak tudi pravico, da ta svoj prav tudi dokazuje in brani. Zato smo za odprt dialog o vseh vprašanih za skupni razvoj in skupno življenje v Jugoslaviji, za moč argumentov, za strpne in civilizirane razprave. Smo pa odločno proti pritiskom, vsiljevanjem edinih

resnic, nestrpnosti, etiketiranja, psovanja, žalitvam in argumentom moči. Zato se tudi upiramo takšnim mitingaškim metodam, kjer vse to dominira kot način komuniciranja in s tem pogloblja mednacionalno nezaupanje in sovraštvo. In ta miting, ki ga nameravajo uprizoriti v Ljubljani, bo porušil še preostale mostove med Slovenijo in Srbijo. Škode bodo ogromne. Za kaj takega je prav malo mar plačanim jurišnikom velikosrbske politike.

V predvečer praznika republike vam zelo nerad govorim o vseh teh neprijetnih zadevah. Veliko rajši bi vam govoril o uresničevanju upanj in nad, ki jih simbolizira ta praznik. A realnost je takšna, kot je. Ni pa to razlog, da se v nas naseli brezup in breznađje. Slovenci smo v vseh težkih obdobjih naše zgodovine ostali pokončni, odločni in našli izhod iz njih. Če ne bi bilo tako, nas ne bi več bilo tu, kjer smo in takšni, kot smo.

Verjetno, ali pa je treba verjeti, da bo kljub vsem tem krčem, zablodam, oviram in blokadam, skozi katere se sedaj prebijamo, le prevladal razum in se bo začelo razumno iskanje rešitev za približevanje Evropi. Demokratične procese v Sloveniji, kakor tudi v drugih delih Jugoslavije ne more zatreti nihče, nikakršno kričanje, grožnje, pritiski in tudi ne gola sila. Lahko jih pa začasno zastavljajo s preusmerjanjem na vsiljene probleme. Cela vzhodna Evropa se hitro spreminja v smer demokracije. Zahodna Evropa se vse bolj ekonomsko, pa tudi politično in v drugih sferah družbenega življenja integrira. Znanost, nove tehnologije so za njih prave lokomotive razvoja, ne pa nasilja nad človekom in naravo. Povsod v ospređje stopa človek, njegove pravice in svoboščine ter suvereno in svobodno odločanje narodov o svoji usodi, o sodelovanju in združevanju z drugimi in o načinu svojega življenja. Povsod se bje bitka za večjo kvaliteto življenja. Slovenci se z vsem srcem, pametjo in pridnimi rokami želimo priključiti tem procesom. In seveda ne sami, ampak s celotno Jugoslavijo.

S temi nadami praznujemo dan republike in tudi v prihodnje odločni in pokončni premagujemo vse težave in ovire na poti k temu.

Senovo, 28. november 1989

NAŠ GLAS

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

SKLIC SEJ ZBOROV SO KRŠKO

Zadnje letošnje zasedanje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora SO Krško bo v torek, 26. decembra 1989 ob 15. uri.

Delegati bodo obravnavali:

— zapisnik prejšnjega zasedanja/ZZD, ZKS, DPZ (Na kratko o zasedanju 12. decembra)

str. 11

— poročilo OK SZDL o poteku in zaključkih javne razprave o ogroženosti okolja v občini Krško ter dopolnitev poročila izvršnega sveta na podlagi ugotovitev in zahtev iz javne razprave/ZZD, ZKS, DPZ

str. 1 — 7

— predlog odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega družbenega plana občine Krško za obdobje 1986—2000 ter sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine Krško za obdobje 1986—1990/ZZD, ZKS, DPZ (Predlog odloka o pripravi in sprejetju občinskih planov)

str. 14

— predlog odloka o proračunu občine Krško za leto 1990 /ZZD, ZKS (Predlog odloka o proračunu za leto 1990)

str. 11

— predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o organizaciji in delovnem področju občinskih upravnih organov občine Krško/ZZD, ZKS; DPZ (Spremembe v organizaciji upravnih organov)

str. 14

— predlog odloka o prispevnih stopnjah za financiranje skupnih družbenih potreb v občini Krško za čas od 1. 1. 1990 do 31. 12. 1990 /ZZD, ZKS, DPZ (Predlagane prispevne stopnje za občinske programe)

str. 14

— predlog odloka o določitvi nalog, ki jih od 1. 1. 1990 začasno opravljajo organi samoupravnih interesnih skupnosti/ZZD, ZKS, DPZ (Naloge organov SIS bodo določene z odlokom)

str. 14

— predlog sklepa o imenovanju namestnice javnega tožilca TJT v Novem mestu/ZZD, ZKS DPZ (Predlog za imenovanje)

str. 12

— predloge in vprašanja delegacij/ZZD, ZKS, DPZ.

Predlog odloka o proračunu za leto 1990

Predlog odloka je pripravljen v skladu z določili ustavnega zakona za izvedbo amandmajev k Ustavi SRS ter na podlagi vseh ustreznih zakonov in predpisov, ki urejajo financiranje na področju splošnih in skupnih potreb.

Pri projekciji višine potrebnih sredstev za te potrebe v letu 1990 so bila upoštevana enotna izhodišča. Upoštevan je nivo cen v decembru 1989 za posamezne oblike porabe, kar prevedeno na celo leto 1990 pomeni indeks rasti

344 glede na povprečje leta 1989. Pri tem je za predvideno porabo v letu 1989 upoštevana realizacija v obdobju januar-november ter rast cen v decembru za 40 %, kar pomeni v letu 1989 indeksno rast 1384. Ob upoštevanju 5-odstotnega zaostajanja rasti splošne porabe lahko ta v letu 1989 poraste za 1220 % (indeks 1320). Ob upoštevanju omenjenih izhodišč je bil pripravljen predlog odloka o proračunu občine Krško za leto 1990. Njegov sestavni del je tudi enotna bilanca prihodkov in odhodkov, ki je razdeljena na tri dele:

1. splošno porabo, ki predstavlja klasični del proračunske porabe;
2. gospodarsko infrastrukturo, v kateri

Povzetek delegatskih gradiv

Na kratko o zasedanju 12. decembra

Na ločenih sejah so delegati zborov SO Krško 12. decembra sprejeli vsa gradiva, ki so bila na dnevnih redih tega zasedanja.

Pred začetkom zasedanja so delegati z enominutnim molkom počastili spomin na dan prej umrlega akademskega kiparja in medaljerja Vladimirja Štovička, ki je bil prvi dobitnik najvišjega priznanja SO Krško — Valvasorjeve plakete.

Med pripombami delegacij v zboru krajevnih skupnosti naj omenimo kritiko, ki jo je delegacija KS Senovo naslovila na Cestno podjetje; to je po oceni te krajevne skupnosti pomanjkljivo opravilo svoje delo na cesti Brestanica-Senovo. Delegacija KS Kostanjevica je zahtevala odgovor od Cestnega podjetja in SKIS, zakaj ni bila cesta v Črnečo vas asfaltirana, čeprav sta bila na njej že pripravljena podlaga in odvodnjavanje. Ali bodo (in kdaj) zgrajene garaže v naselju Kare XII, je želela izvedeti delegacija KS Krško, KS Senovo pa še informacijo o rabi denarja, ki ga dobi občina od NE Krško.

Nekaj vprašanj so postavili tudi delegati družbenopolitičnega zbora in so odgovore nanje (po zapisniku sodeč) dobili že na seji.

Iz zapisnikov

so zajete komunalna dejavnost, stanovanjsko gospodarstvo, intervencije v proizvodnji hrane in osnovni preskrbi, blagovne rezerve, varstvo in urejanje kmetijskih zemljišč ter del požarnega varstva;

3. družbene dejavnosti, ki se financirajo iz občinskega proračuna: šolstvo, kultura, telesna kultura, raziskovalna dejavnost, del zdravstva, del socialnega in otroškega varstva.

Prihodki za vse namene porabe, navedene v bilanci, naj bi v letu 1990 znašali 1.461.027.509.000 din.

Iz skupščinskega gradiva

Prenovljena šola za čas, ki prihaja

Bistvo dobre šole je v tem, da otrokom olajša pot do pridnosti in znanja, ne pa da jih prisili k delu!

»Šolstvo je pogost predmet kritike povsod po svetu. Redkokje so s svojo šolo zadovoljni in tudi pri nas smo se na področju izobraževanja opekli. To danes Zveza komunistov odkrito priznava,« je začel razpravo Franci Pivec, član predsedstva CK ZKS. Za delavce v vzgoji in izobraževanju je omenjeno razpravo organiziral občinski komite, in sicer v ponedeljek, 13. decembra 1989. V prvem delu je prizadevanja za jutrišnji položaj vzgoje in izobraževanja strnil v štiri izhodišča oziroma štiri velike namere.

1. Mednarodno odpiranje šolskih praks

Širši javnosti je manj znano dejstvo, da se je Evropa veliko prej začela povezovati na področju šolstva kot na gospodarski ravni. Približevanje evropskih šolskih praks traja že deset let skozi pretok učiteljskih izkušenj. Učitelj v Evropi vse bolj dobiva mednarodno obeležje. Nasprotje temu pa je slovenski učitelj, ki je še vedno zaprt v svoje okvire delovanja.

Kako si lahko to pojasnimo?

- Slovenski učitelj je v tak položaj postavljen.
- Običajno varčujemo tam, kjer ne bi smeli.
- Opazna je učiteljeva negotovost glede lastne strokovne usposobljenosti.

2. Demokratizacija šole

Pohvalno je, da smo za podpoprečne otroke znali poskrbeti resnično na evropski ravni. Sedaj moramo okolje spremeniti tako, da bo delovalo spodbudno na tiste, ki izstopajo po sposobnosti. Začeti moramo razlikovati pridnost od podjetnosti. Slednji lastnosti nismo posvečali pretirane pozornosti, saj se podjetnost običajno ne ujema s šolskim uspehom v spričevalu.

3. Vsebinska reintegracija šole

Ne gre za restavracijo šole, ko zagovarjamo vračanje k temeljnim predmetom. Seda-

nji predmetnik je postal preširok in hkrati vsebinsko plitek. Nazoren primer so t.i. »lepljenke«, kot so predmeti spoznavanje narave in družbe, družbenomoralna vzgoja, osnove tehnike in proizvodnje, samoupravljanje s temelji marksizma... Razumljivo je, da ob takem predmetniku otrok ne moremo naučiti misliti, saj obremenjujemo le njihov spomin.

4. Avtonomija šole

Tudi od učitelja nismo zahtevali samostojnega mišljenja. Vezali smo ga na vnaprej določene načine dela, učitelj pa je postal zgolj izvajalec. V razvitejših evropskih deželah vsak učitelj izvaja svoj projekt, zato ima vsak svojo metodo, ki mu je nihče ne predpisuje. Temu seveda sledi eksterno preverjanje njegovega dela.

V drugem delu svojega izvajanja je Franci Pivec posredoval najnovejše pobude, ki so se razvile med razpravo o programskih usmeritvah na področju vzgoje in izobraževanja. Omenjene pobude se dotikajo naslednjih dilem:

- primerjave finančnega deleža za šolstvo in za socialo;
- uvažanja evropskega delovnega časa na področje vzgoje in izobraževanja;
- dviga družbene vloge, ki naj jo ima družina;
- novega položaja vzgojno-izobraževalnih institucij v upravnem sistemu;
- deleža družbenega proizvoda za vzgojo in izobraževanje (5%);
- brezplačne osnovne šole v okviru obveznega programa;
- možnosti privatnega vrtca in šolstva

ter hkrati resnih pomislov ob privatnih osnovnih šolah;

— umika politike in ideologije iz šolstva ter oblikovanja šole polivalentnih svetovnih nazorov; šola ni več ateistična, marksističnost pa ni več edina znanstvena podlaga šole;

— v izobraževalni politiki se mora ZK ločiti od t.i. državne šole;

— nesmiselno je ukinjanje podeželskih (manjših) šol.

Zveza komunistov priznava, da nima legitimnosti, ki bi opravičevala njeno vodilno vlogo v šolstvu. Namesto ZK bo sedaj država prevzela vlogo avtoritativnega povezovalca. Partija mora postati običajna politična organizacija, njeni člani pa naj se v bodoče v javnosti pojavljajo kot nosilci naprednih in prodornih idej.

Ivan Mirt

NAŠ GLAS

Predlog za imenovanje

Javni tožilec SR Slovenije predlaga skupščini, da za namestnico javnega tožilca TJT v Novem mestu imenuje Marijo Oslonik-Senica, diplomirano pravnico iz Dolenjskih Toplic. Kandidatka je opravila pripravniško prakso pri Višjem sodišču v Ljubljani, praktično usposabljanje pa pri pravosodnih organih v Novem mestu (TJT). Sedaj je zaposlena v pravni službi Podjetja za PTT promet v Novem mestu.

Iz skupščinskega gradiva

Tiskarniški škrt

V 12. številki Našega glasa je našim grafikom ponagajal tiskarski škrt. Namesto da bi pod fotografije Romov podpisali Črta Čarga, so jih pripisali Dušanu Barbiču. Ravno tako so našega mojstra Črta na zadnji strani preimenovali v Dušana Čarga. Saj je jasno, da on in mi vemo, kdo je pravi avtor fotografij, a spodobi se vseeno, da napako popravimo in se Črtu Čargu opravičimo - če je treba, tudi v imenu grafikov Dolenjskega informativnega centra.

(Foto: Črt Čargo)

Rudarska udarniška akcija

»Udarniška akcija bo 16.12.1989« — takšna je bila odločitev delavskega sveta o pobudi direktorja.

V tej odločitvi, izraženi s skromnim stavkom, pa se skriva celotno bogastvo življenja in dela senovskih knapov. To življenje in delo pod zemljo pa ni niti najmanj smilečno. Nori časi so, smo si rekli, tako čudni, da nam je bolj kot kdajkoli potreben sodelavec, sotovariš, kamerad. Da, kajti jaz in moji kameradi skupaj zmoremo in hočemo.

Pa smo se spustili skupaj pod zemljo po črno zlato...

Res je, ne vemo še, ali bomo uspeli z načrti, da še globlje, vse do kote »0« odpremo obzorja premoga, ki omogočajo rudarjenje tudi po letu 1993. Družba se bo morala odločiti o nadaljnjem energetskem razvoju in odločala bo tudi o usodi senovskih rudarjev. Za rudarje pa so to moreči časi, polni vprašanj brez trdnih odgovorov.

Pa smo se spustili globoko pod zemljo po črno zlato...

Bližajo se praznični dnevi, ko se bomo veselili pa tudi ozirali na opravljeno v letošnjem letu. Primakniti bo treba še kakšno tono, smo si rekli. Potem pa se bomo dobili skupaj vsi — namesto noyoletnega praznovanja.

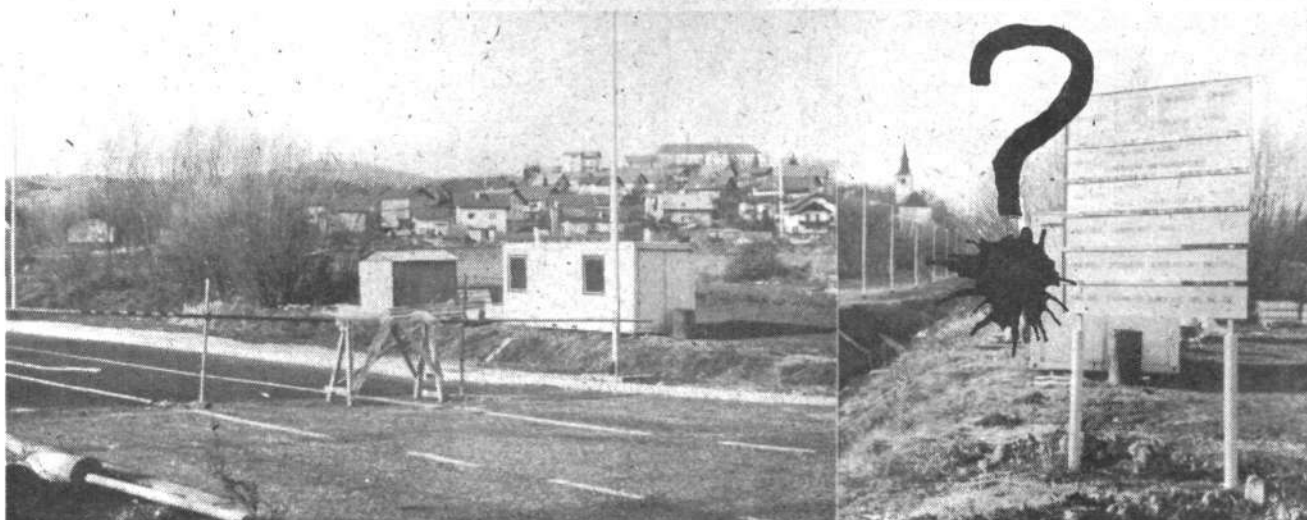
Pa smo se spustili pod zemljo po črno zlato...

Kopali smo, rili pod zemljo in ta dan nam ni bilo težko; ne, kamerad!? Bil je jasen in sončen sobotni dan. Tudi pod zemljo... Nas dvestoširideset, premoga pa tristosedemdeset ton v jasnem in sončnem sobotnem dnevu.

Srečno, kamerad!

»Knapovska udarniška akcija je bila v soboto, 16. decembra 1989«. Kako suhoparen stavek za vse bogastvo tovariških vezi! Srečno, Kamerad! (Foto: Alojz Jevšnik)

Jana Čepin

(Foto: Ljubo Potočnik)

Spremembe v organizaciji upravnih organov

Kot je že znano, se po določilih Ustavnega zakona za izvedbo amandmajev k Ustavi SR Slovenije dosedanje samoupravne skupnosti ukinejo, opravljanje njihovih nalog se prenese na izvršne svete, njihove delovne skupnosti pa preidejo v sestavo ustreznih upravnih organov.

Za realizacijo omenjenih določb ustavnega zakona je treba opraviti nekatere spremembe v organizaciji upravnih organov občine Krško. Zato je pripravljen predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o organizaciji in delovnem področju občinskih upravnih organov občine Krško. Po njegovih določilih bi občinski sekretariat za ljudsko obrambo prevzel pristojnosti za opravljanje strokovnih in upravnih nalog s področja požarnega varstva, komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora pa bi poleg dosedanjih imel še naloge na področjih komunalnega, cestnega in stanovanjskega gospodarstva ter varstva kmetijskih zemljišč.

Iz skupščinskega gradiva

Predlog odloka o pripravi in sprejetju občinskih planov

Delegati vseh treh zborov SO Krško so 18. julija letos sprejeli osnutek odloka o uskladitvi dolgoročnega plana občine z obveznimi prostorskimi sestavinami dopolnjenega dolgoročnega plana SR Slovenije ter o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin družbenega plana občine za obdobje 1986-1990.

Republiški resorni organi so predlagali, da se omenjeni odlok delno preimenuje; tako ima predlog odloka, ki ga predlaga izvršni svet za obravnavo na tem skupščinskem zasedanju, naslov Odlok o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega plana občine Krško za obdobje 1986-2000 ter sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine Krško za obdobje 1986-1990. S tem bi bilo omogočeno, da se hkrati z obveznimi republiškimi izhodišči uveljavljajo tudi spremembe, ki jih potrebujemo v občini.

Iz skupščinskega gradiva

Naloge organov SIS bodo določene z odlokom

Pred ukinitvijo SIS, t.j. pred 1.1.1990, ustanovijo skupščine teh skupnosti organe za spremljanje uresničevanja politike in odločitev ter za dajanje mnenj in predlogov skupščini občine in njenemu izvršnemu svetu. Nalog, ki jih bodo ti organi smeli opravljati, je zelo malo, določene pa bodo v odloku o določitvi nalog, ki jih od 1.1.1990 začasno opravljajo organi samoupravnih interesnih skupnosti, katerega predlog je za obravnavo v občinski skupščini pripravila strokovna služba občinskega sekretariata za notranje zadeve in občo upravo.

Predvideno je, da bi organ SIS za področje kmetijstva sodeloval pri pripravi kmetijskega dela prostorskih vidikov planskih aktov občine (namen: varovanje kmetijskih zemljišč) ter dajal soglasja k osnutkom prostorskih izvedbenih aktov in lokacijski dokumentaciji.

Na področju vzgoje in izobraževanja, otroškega varstva, socialnega skrbstva, kulture ter športa in telesne kulture bi organi SIS smeli odločati o spremembah posameznih nalog iz občinskih programov, ki iz različnih razlogov med letom ne bi bile uresničene, o morebitnih novih (nadomestnih) nalogah in v skladu s tem tudi o preusmerjanju finančnih sredstev.

Vsak organ bo na svojem področju hkrati tudi nosilec za oblikovanje pobud, stališč in predlogov za odločitve republiških organov.

Iz skupščinskega gradiva

Predlagane prispevne stopnje za občinske programe

Del nalog s področja družbenih dejavnosti in gospodarske infrastrukture, ki so se do sedaj financirale na ravni občin v okviru občinskih SIS, se bo v letu 1990 preneslo na republiško raven - v globalu okoli 61 odst. dosedanjega programa. Zaradi tega prenosa se bodo po posameznih področjih ustrezno zmanjšale tudi občinske stopnje prispevkov za skupne družbene potrebe.

V predložu odloka o prispevnih stopnjah za financiranje skupnih družbenih potreb v občini Krško v času od 1.1. do 31.12.1990 so predvidene naslednje višine prispevnih stopenj:

— na področju gospodarske infrastrukture: za pospeševanje proizvodnje hrane, intervencije v osnovni preskrbi, blagovne rezerve, stanovanjsko solidarnost, komunalno gospodarjenje in požarno varnost - 6,968 iz dobička in iz dohodka; za SLO in DS -0,32 iz nematerialnih stroškov;

— na področju družbenih dejavnosti: za raziskovalno dejavnost - 0,08 iz dobička in iz dohodka; za osnovno izobraževanje, otroško varstvo, socialno skrbstvo, zdravstveno varstvo, kulturo in telesno kulturo - 9,56 iz osebne dohodka.

Ndve prispevne stopnje bi veljale od 1.1.1990, ko bo naloge SIS v skladu z ustavnim zakonom prevzel izvršni svet, pa do 31.12.1990 oziroma do uveljavitve nove zakonske ureditve, usklajene z ustavnimi amandmaji.

Iz skupščinskega gradiva

(Foto: Črt Čargo)

Ob 10. obletnici Delavnic pod posebnimi pogoji v Leskovcu:

Skromna slovesnost in podelitev priznanj

Krške delavnice pod posebnimi pogoji praznujejo letos deseto obletnico svojega obstoja. Jubilej so zaznamovali s priobzno priveditvijo (8. decembra) v svojih prostorih v stari leskovški osnovni šoli. Med povabljenimi se je srečanja udeležil tudi Pavle Smolej, vodja Varstveno-delovnega centra iz Ljubljane, kjer so s podobno dejavnostjo pričeli orati ledino (v slovenskih razmerah) že pred dvema desetletjema. Priveditev sta popestrila razstava ročnih del gojencev in program, ki so ga ravno tako pripravili sami. Zbranim je spregovoril podpredsednik krške občinske skupščine Slavko Šribar, predstojnica občinskega centra za socialno delo Olga Kožuh pa je najzaslužnejšim izročila priznanja. Prejeli so jih:

— **Pavle Smolej**, čigar trud je vtkan v ustanovitvene napore in prve korake leskovške DPP;

— **Miha Rostohar**, ki je bil med pobudniki ustanovitve DPP;

— **Stanka Pleterski**, ki je »vtkala v delavnico ne samo svoje strokovno delo, temveč se je s svojo pretanjeno človečnostjo in poslušhom za svoje varovance globoko zapisala med njih in njihove najbližje«, ali kot so zapisali starši: »Breme že od ustanovitve delavnice požrtvovalno in s polno mero materinske ljubezni do teh otrok vestno in zavzeto nosi vodja delavnice, Stanka Pleterski.«

— **Jože Kržan**, brez čigar pomoči in prizadevnosti, ki je daleč prerasla delovne obveznosti, bi marsikaterega prepotrebnega kooperantskega dela ne dobili v DPP in bi zavest o njegovem pomenu ostala bolj ko ne na papirju;

— **Matjaž Lipovž**, ki je v času študija velikokrat priskočil na pomoč, ko so bili v stiski zaradi odsotnosti katerega od delavcev, in »brez katerega ne mine nobena naša zabava, kjer nam zaigra, z nami zapoje, nas uči...«

Priznanje za svoj veliki prispevek k razvoju DPP in razumevanje so prejeli še Tovarna papirja Videm, Nuklearna elektrarna Krško, krajevna skupnost Leskovec, Društvo za pomoč prizadetim Krško, Zveza društev za pomoč prizadetim SR Slovenije in Počitniška skupnost Krško — kolektiv »Materade« Porreč. Spominska darila so prejeli tudi varovanci Delavnice — jubilarji: Renata Druškovič, Peter Drenik, Zdenka Javorič, Sandi Pregl, Stanka Malus, Silvo Zalokar, Mimica Starčič, Branko Cotar in Lidija Kastelic. (Foto: Zdenko Perc)

Od leve: Brane in Bojan, varovanca Delavnice za delo pod posebnimi pogoji, znata zaigrati zelo ubrano. (Foto: Zdenko Perc)

Od leve: Stanka, t'ršica Nada, Renata, Bojan, Jožica, Peter, Silvo, Mitja - trema pred nastopom. (Foto: Zdenko Perc)

Varovanci Delavnice imajo tudi lastno folklorno skupino: Silvo in Mimica med plesom. (Foto: Zdenko Perc)

Stanka Pleterski: »Naših deset let«

Običajno poznamo duševno prizadete osebe le starši in strokovni delavci. Da pa bi tudi drugi izvedeli, kakšni so, kaj zmorejo, kako živijo in kaj potrebujejo, želimo razgrniti pred vami delček našega življenja in dela.

Po večletnih prizadevanjih strokovne službe Skupnosti socialnega skrbstva Krško, Društva za pomoč duševno prizadetim Krško in ob strokovni pomoči Varstveno-delovnega centra, predvsem tovariša Smoleja, je 3. decembra 1979 odprla svoja vrata Delavnica pod posebnimi pogoji v Leskovcu.

Prostore smo dobili v prvem nadstropju preurejene stare leskovške osnovne šole. Sčasoma, ko smo rasli in se razvijali, nam je postalo pretesno. V letu 1984 smo pridobili pravico do uporabe obeh stavb stare osnovne šole in vrta, kasneje pa smo odkupili še

Z zaposlitvijo prizadetih otrok v tej delavnici smo bili starši razbremenjeni delne skrbi in nadzorstva, ki smo ju morali vse do njihove ustanovitve nositi sami. Razumljivo je, da starši, ki na srečo takih otrok nimajo, teh naših skrbi in ogromnih dodatnih obremenitev pri vzgoji in varstvu takega otroka, še zdaleč ne morejo dojeti.

Delavnice pod posebnimi pogoji, kjer ti gojenci tudi proizvodno delujejo ne glede na njihov zaslužek, so nedvomno velika pomoč družbe staršem in smo ji prav gotovo neizmerno hvaležni. Skupnost socialnega skrbstva občine Krško je bila ena prvih v Sloveniji, ki je uvidela potrebo po ustanovitvi takih delavnic. Pri tem je nalezla na resnično velike organizacijske in materialne probleme, vendar jih je z močno voljo in zagnanostjo sproti reševala.

Renatina starša

zemljišče, kjer stoji igrišče. Seveda sta to stari stavbi, ki zahtevata veliko vzdrževanja, obnavljanja in vlaganja. Trudili smo se, da bi našo Delavnico čim lepše uredili. Nekaj nam je že uspelo, veliko dela pa nas še čaka. Seveda brez pomoči naših delovnih organizacij ni šlo. Predvsem se moramo zahvaliti Tovarni papirja Videm.

Trenutno je v Delavnico vključenih 22 varovancev v starosti od 18 do 40 let. Večina ima status invalida I. kategorije po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb. Poleg teh obiskuje Delavnico tudi nekaj oseb, za katere upamo, da se bodo po določenem času usposabljanja lahko vključile v redno proizvodno delo.

Delavnica pod posebnimi pogoji, ki deluje kot enota Centra za socialno delo Krško, je

Starši varovancev si ogledujejo razstavo njihovih izdelkov. (Foto: Zdenko Perc)

poseben socialni zavod, kjer je organizirano dnevno varstvo z zaposlovanjem za osebe, ki zaradi duševne ali telesne prizadetosti niso sposobne za redno zaposlitev. Naš namen je, da s primerno zaposlitvijo ohranimo osnovne socialne in delovne navade naših varovancev.

Program dela v naši Delavnici pod posebnimi pogoji sestavlja dva osnovna elementa: dnevno varstvo z zaposlitvijo in organizacija prostega časa.

Dnevno varstvo z zaposlitvijo temelji na kooperantskem sodelovanju z združenim de-

Zbrane je nagovoril podpredsednik Skupščine občine Krško, Slavko Šribar. (Foto: Zdenko Perc)

Ker so ti otroci potrebni v zdravstvenem smislu posebne rekreacije, Center za socialno delo in vodstvo Delavnic skrbita za vsakodnevno in tedensko razvedrilo z različnimi družabnimi igrami, kjer se otroci popolno sprostijo. Višek pa so vsekakor dosegli prav v letošnjem jubilejnem letu, ko so bili tako organizatorji kot tudi zmagovalci na regijskih športnih igrah. Za otroke je bilo to resnično veliko doživetje, ki so ga podoživljali še kasneje ob gledanju posnetega filma. Ob izdatni pomoči delovnih organizacij vsako leto tudi brezplačno letujejo bodisi v višinskih predelih naše domovine ali ob morju. Tudi to je za njih posebno doživetje in se nanj pred odhodom dalj časa pripravljajo in se ga veselijo. Po vrnitvi pa polni doživetij še dolgo obujajo spomine.

Renatina starša

lom, ki nam dobavlja razna enostavna ročna dela (sestavljanje, montaža, lepljenje, pakiranje, brušenje...), in na lastnem programu (tapiserije, makrameji, vezene...). Pretežno se ukvarjamo s kooperantskimi deli, lastni program pa izvajamo le v manjši meri ob posebnih priložnostih (razstave, prazniki, posebna naročila) in za zapolnitev vrzeli ob izpadu kooperantskih del. Naši najpomembnejši dobavitelji kooperantskih del so: TES Brestanica, Papirkonfekcija Krško, SOP Krško, občasno tudi Imperial Krško. Moramo poudariti, da s temi OZD zelo dobro sodelujemo, da imajo veliko razumevanja za našo dejavnost, čeprav se v zadnjem času pozna kriza tudi pri nas, saj vedno težje najdemo in pridobimo primerna dela. Varovanci prejmejo za svoje delo mesečne nagrade, ki pa so, žal, majhne in že dalj časa ne dohitevajo galopirajoče inflacije.

Sestavni del življenja v Delavnici je tudi organizacija prostega časa, ki zajema različne oblike: sprehode v bližnjo okolico, aktivni odmor in telovadbo, poslušanje plošč, radijskega programa, gledanje TV, praznovanja, proslave in piknike.

Najpomembnejša oblika organiziranega prostega časa pa je vsakoletno letovanje. Vseh deset let z našimi varovanci letujemo in smo obiskali različne kraje v Sloveniji. Prva letovanja smo organizirali v hribih (Lisca, Gozd Martuljek, Pohorje, Črna na Koroškem, Primostek v Beli Krajini). Največkrat (kar štirikrat) pa smo letovali v Poreču. Morda je tej odločitvi botrovalo dejstvo, da je bilo osebje v Materadi zelo prijazno, da je ustreglo vsaki naši želji in smo se počutili kot doma. Ker pa je bilo po tolikih letih nujno spremeniti okolje, še vedno pa smo si bili edini, da si želimo na morje, smo se letos odločili za Nerezine. Vključili smo se v Šolo zdravega življenja, ki jo je organiziral občinski sindikalni svet Krško. Po svojih sposobnostih in močeh smo se vključili v program te šole. Čas letovanja smo od začetnih sedem dni letos podaljšali na dva tedna. Moramo poudariti, da smo se na letovanju vedno dobro imeli in doslej ni bilo večjih problemov.

Po svojih močeh se trudimo, da bi aktivno sodelovali tudi z okoljem: krajevno skupnostjo, ZSMS, društvi, šolami. Ravno tako skrbimo tudi za ohranjanje in krepitev zdravja, zato sodelujemo z zdravstvenim domom. Imamo redne sistematične preglede, poleg tega se ob vseh zdravstvenih problemih lahko obrnemo na dr. Sv. Sunčiča, za katerega lahko rečemo, da je »naš zdravnik«. Organizirano imamo tudi zobozdravstveno varstvo.

To in še mnogo drobnih stvari, ki jih ne moremo vseh omeniti, sestavlja naše življenje in delo v Delavnici.

Dosedanje izkušnje kažejo, da se bo morala Delavnica v svojem razvoju še bolj odpreti navzven, poiskati zanimive, finančno uspešne programe, ki jih bo lahko ponudila na trgu. Morda bo sčasoma potrebna tudi druga oblika organiziranosti.

V zadnjem času se vse bolj zaostruje problematika zaposlovanja absolventov osnovne šole s prilagojenim programom, ki imajo poleg lažje prizadetosti še dodatne motnje (telesne, socialne, čustvene). Edini smo si v tem, da ti absolventi po končani šoli potrebujejo še dodatno daljše usposabljanje, ki naj bi jim le omogočilo zaposlitev. Odprto ostaja

vprašanje, kje in kdo naj bi usposabljanje izvajal. Razmisliti bo treba o možnosti, da bi ga izvajali v Delavnici pod posebnimi pogoji.

Že sedaj je potrebno razmišljati tudi o bodočem domu oz. domski skupnosti. Prve potrebe se že kažejo; starši postajajo vse starejši, bolj oddaljeni varovanci še vedno niso vključeni. Vse zasilne rešitve (vključitev varovancev brez staršev v dom upokojencev) so se pokazale za neprimerne in neuspešne. V tem trenutku je naša skupna naloga predvsem to, da po svojih zmožnostih pomagamo ustvariti pogoje, da se bomo varovanci in delavci v Delavnici dobro počutili in da bo Delavnica v resnici postala in ostala naš drugi dom.

Stanka Pleterski

Sem teže telesno prizadet. Po šoli se mi ni uspelo zaposliti, kljub veliki želji. Zato sem bil zelo vesel obiska tov. Stanke in tov. Jožeta. Povedala sta mi, da začne z delom Delavnica pod posebnimi pogoji. Vanjo sem se z veseljem vključil.

Prvi dan je bila tišina. Vse je bilo novo. Hitro sem si našel prijatelje in z njimi preživel deset lepih let.

Želim si, da bi bilo še naprej tako lepo.

Aleksander

Obrambno in samozaščitno usposabljanje v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela

Vsakoletno usposabljanje delovnih ljudi in občanov za naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki ga skladno z zveznim dogovorom o enotnih osnovah načrtov in programov pripravljanja prebivalstva ter 167. členom Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti in drugimi dokumenti organiziramo po krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, je letos predvideno za konec leta 1989 in začetek leta 1990.

Zaradi vedno večje uporabe nevarnih snovi v tehnoloških procesih je prebivalstvo v svetu in pri nas vedno bolj ogroženo. Razmere nas silijo k stalnemu spremljanju stanja in pripravam, da nas nesreče ne bi doletele nepripravljene.

Da bi zapolnili vrzel v poznavanju nevarnih snovi, s katerimi se zelo pogosto srečujemo kot uporabniki ali udeleženci v prometu oziroma ob nesrečah z njimi, bolj pa zaščitili

sebe in naše okolje pred njihovo nevarnostjo in škodljivostjo in s tem zmanjšali število nezgod, smo za letošnjo temo izbrali »NEVARNE SNOVI IN ZAŠČITA«.

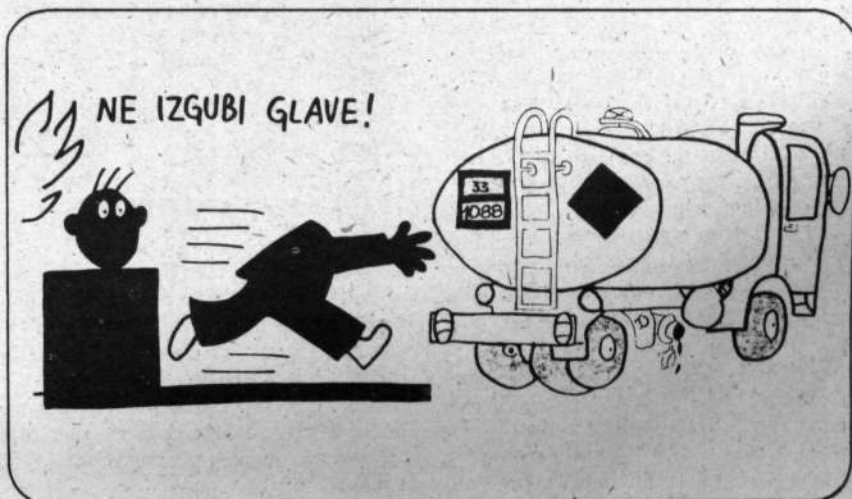
Čeprav je v zadnjem času zapaziti več skrbi za boljše in zdravju manj škodljivo okolje, ne toliko po zaslugi predpisov, ki urejajo ta vprašanja, temveč zaradi boljše obveščenosti in osveščenosti prebivalstva o posledicah uporabe in nevarnosti ravnanja s sredstvi za burnejšo rast, hitrejši in učinkovitejši čiščenje, pranje, lažje delo nasploh ter pridobivanje novih snovi, izdelkov ipd., pa moramo vendarle ugotoviti, da agresivna proizvodnja in nepravilno ravnanje s temi snovmi povzroča kopico problemov, pa tudi tragične posledice.

Na predavanjih, ki naj bi trajala predvidoma dve šolski uri, si želimo vaše aktivno sodelovanje o vseh problemih v zvezi z nevarnimi snovmi.

Vsi se zavedamo, da je naša občina še posebej potencialno ogrožena, saj imamo kar nekaj delovnih organizacij, ki v svojem procesu uporabljajo nevarne snovi. Na predavanjih bodo prisotni tudi strokovnjaki iz teh delovnih organizacij, ki bodo lahko odgovarjali na vaša vprašanja.

Podrobnejše informacije o kraju in času predavanj (razgovorov) boste dobili na vabilu in plakatih.

Sekretariat za ljudsko obrambo
Krško

Sindikalna obvestila

Delavci članic SOZD ZPS so tekmovali v kegljanju

Na kegljišču hotela Sremič je bilo 15. in 16. decembra 1989 kegljaško tekmovanje delovnih organizacij - članic SOZD ZPS.

Tekmovanje je bilo organizirano v disciplinah 6 x 100 lučajev za moške in 2 x 50 lučajev za ženske. Nastopilo je 11 moških in 4 ženske ekipe.

V ženski konkurenci je v ekipnem delu zmagala Metalna iz Maribora s 534 podrtimi keglji, drugo mesto je pripadlo ekipi Gostola iz Nove Gorice (526) in tretje mesto članicam Litostroja iz Ljubljane (514). Med posameznicami se je najbolje uvrstila Špela Anačič iz Litostroja (198 podrtih kegljev), druga je bila Marjana Kovač iz Metalne (196) in tretja Ester Turk iz Gostola (186).

Med moškimi ekipami je bila najboljša ekipa Rika iz Ribnice z 2510 podrtimi keglji; na drugo mesto se je uvrstila Metalna (2411) in na tretje Litostroj (2388). Najboljši posameznik, Dušan Grujič iz Kostroja (Sl. Konjice), je podrl 443 kegljev, drugouvrščen Drago Prelec iz krškega SOP-a 440 kegljev in tretjevrščen Milan Rus iz Ribnice 439 kegljev.

Ob razglasitvi rezultatov so udeleženci tekmovanja DO SOP izrekli priznanje za dobro organizacijo tekmovanja. **Stane Iskra**

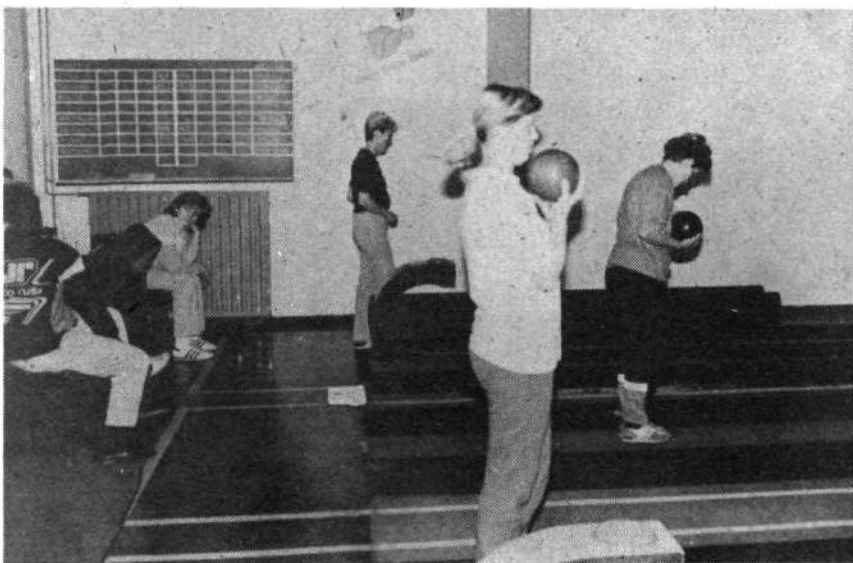
Slaba udeležba:

na zaključni prireditvi DŠI

Delavske športne igre so se iztekle. Dolgujemo vam še rezultate kegljanja, namiznega tenisa in odbojcarskega turnirja. **KEGLJANJA** so se udeležili le dve ženski ekipi, kar je po pravilih DŠI premalo (najmanj 3), da bi bilo tekmovanje izvedljivo, moški pa so dosegli naslednje uvrstitve do 3. mesta:

1. »Videm« Krško
2. SOP TOZD Oprema Krško
3. Žito TOZD Imperial Krško; posamezno: 1. Šukunda Drago, »Videm« Krško 2. Kocjan Edvin, SOP TOZD Oprema Krško 3. Koprivnik Ivan, »Videm« Krško

NAMIZNI TENIS: moški: 1. Nuklearna elektrarna Krško 2. »Videm« Krško 3. Metalna TOZD TGO Senovo; ženske: 1. »Videm« Krško 2. LB - Temeljna posavska banka Krško 3. TOZD Lisca Senovo

ODBOJKARSKI TURNIR V POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE:

moški: 1. Atletski klub Brežice 2. Nuklearna elektrarna Krško 3. HIPOT Šentjernej; ženske: 1. Krajevna skupnost Brestanica 2. SDK Krško 3. LB - Temeljna posavska banka Krško

Na zaključni prireditvi je navzoče navdušila tako dramsko-baletna zabavna skupina »Mi molji« iz Kostanjevice, kakor tudi predvajanje video kasete o šoli zdravega življenja v Nerezinah. Kaseto (film) je posnel in obdelal Jože Grajzelj, spremno besedilo pa je pripravil Stane Iskra. Žal se je sklepne srečanja in slovesnosti s programom udeležilo neobičajno skromno število udeležencev. Zato organizator - Občinski svet Zveze Sindikatov Krško - meni, da se je taka oblika srečanj pač preživela in da bo za naprej poiskati nove pristope. Udeležba namreč vendarle mora upravičiti organizacijske napore in stroške.

Anatomija nekega vzpona

Žrelo se imenuje smer, kakršno lahko plezalec sanja le v najslajših sanjah. Močno previsna, s strehami na koncu. Niti enega samega lahkega metra izmed stotih ti ne privoščiti. Ravna linija. Izgled strašljiv. Do tu je vse normalno, kot pri vsaki drugi dobri smeri. Če dodaš še sonce, morje, plaže, punčke, ostri bel apnenec, divjino narodnega parka, si v Paklenici.

S kegljišča v hotelu Sremič (foto: Črt Čargo)

Marko, šef kampa, nama je dal občuten popust, da sva si lahko privoščila šotorček v senci, tekočo vodo in nekaj kvadratov za vse ostale potrebe. Nezaslišano udobje. Delovni dnevi so bili tako lepi, da bi jih služil vse dni svojega življenja, brez vikendov, praznikov in pokoja.

Ko nama je sonce zgodaj dopoldne posijalo v šotor, sva se odpravila na obvezni kapučin. Tako lenobno počasi, kot se to dela na vroče avgustovske dni ob morju. Potem pa na starograbsko plažo. Tja na rt h kamnitemu stolpu, kjer gre pesek že daleč v morje in kjer so punčke kot s platnic tistih cajtnogov. Po razpoloženju sva določala čas za akcijo.

Še eno prednost ima ta smer. Poteka takoj nad široko potjo in praktično nad parkiriščem. Odpadla je tudi osovražena hoja pod steno. Po pritrjenih vrhov sva se povzpela v svet previsov in počti. Tja, kjer gre zares. Po prvem metru so sonce, morje, plaža, dekleta, vse udobje in užitki kot iz drugega filma. Namesto tega zagrizen boj za uspeh. No ja, če sem imel ravno čas, sem mahal dekletom, ki so stale v nemajhnih skupinah zevajočih turistov. Brez izjeme so mahale nazaj. Počutil sem se kot Tarzan.

Ko je sonce utonilo v morje, sva po vrhov zdrsnila na tla. Čakal naju je naporen večer. Obiskati sva morala še Rajno - priljubljenega oštrja plezalcev - in hotelsko plesišče. Tako sva trpela vse dni.

Pripis: sredi avgusta sva Arno Koštomaj in Miloš Kolšek opravila drugo ponovitev vzpona po smeri Žrelo z oceno A2. Žrelo sodi med najtežje vzpone v pakleniških stenah.

Miloš Kolšek

OBVEŠČEVALEC

GLASLO TOVARNE CELULOZE IN PAPIRA - GAZRO SALAJ - KRŠKO

Vidmov kotel za izgorevanje lubja — ekološko čist energetski objekt

Krško, 16. decembra 1989 — V podjetju VIDEM — celuloza, papir in papirni izdelki Krško so veseli vsakega razvojnega koraka. Takega, kot je novi kotel za zgorevanje lubja, ki je ekološko karseda čist ter profitabilen objekt, pa seveda še posebej. Nova energetska in ekološka pridobitev VIDMA predstavlja lep zaključek poslovnega leta. Tako je Silvo Gorenc, glavni direktor VIDMA, povedal v svojem nagovoru zbranemu krogu.

Kotel za zgorevanje lubja je uradni naziv, ki pa ga vidmovci že ves čas skrajšujejo v kotel za lubje ali kotel na lubje. Stoji sredi lesnega prostora, ob njem pa grmada ljubja, ki ga golta, seveda ustrezno zmletega in očiščenega nekaterih negorljivih tujkov. Iz dimnika skoraj ne prihaja dim, za kar poskrbi preizkušeno švedsko kurišče s karseda popolnim izgorevanjem in seveda filtri. Pepela se nabere neverjetno malo. Glavna nadloga so negorljivi tujki (koščki opeke, kamenja, zemlje), ki jih je od lubja težko ločiti, vendar tudi ti ne povzročajo nevmakasnih preglavic.

Zmogljivost oz. kapaciteta kotla je 12,5 tone pregrete pare na uro, s tlakom 13 barov in temperaturo 270°Celzija. Maksimalno možna vlažnost lubja je 54%. Te podatke in leto izgradnje 1989 je moč prebrati na kovinski plošči, ki bo spominjala na ta za Vidmovo energetsko oskrbo pomemben dogodek, posebej še, ker gre za ekološko čist proces.

Glavni izvajalec projekta je bil ljubljanski Smelt — global project management, med podizvajalci pa so bili zagrebška TPK (Tovarnica parnih kotlova), novomeški Pionir in krška Kovinarska, ki si je s svojim deležem pridobila pomembne reference za sodelovanje pri prihodnjih podobnih objektih.

S Smeltove strani je bil zadolžen za projekt dipl. ing. Peter Intihar, z Vidmove pa dipl. ing. Niko Kurent, direktor njegove organizacijske enote Energetika, ki je ob otvoritvi povedal, da je bil kotel za lubje zgrajen v zelo kratkem času, 11 mesecih, in da se bodo tudi stroški za investicijo povrnili zelo hitro, v 3 letih.

V VIDMU so se pri tem energetskem objektu zgledovali pri varčnih in ekološko močno osveščenih Švedih, ki vse več toplotne energije pridobivajo prav iz lubja in drevesnih ostankov. Ljudem v Krškem in okolici bo, ker bo kotel na lubje nadomestil precejšnje količine premoga, prizanešeno s precej tonami žvepla, ki ga v lubju ni.

NiK

Nov kotel za lubje

16. decembra so v podjetju VIDEM slovesno predali namenu kotel za izgorevanje lubja: glavni direktor Silvo Gorenc v pogovoru s predstavnikom Smelta, ki je bil glavni izvajalec pomembnega ekološkega in profitabilnega objekta. (Foto: Črt Čargo)

S svečane podelitve priznanj ob 50-letnici Industrijskega gasilskega društva Celuloza Krško 16. decembra (foto: Črt Čargo)

Mešani pevski zbor »Viktor Parma« Krško

vas vabi, da postanete člani zbora. V prijetnem razpoloženju boste spoznali ve-

liko lepih novih pesmi, v načrtu pa imajo tudi gostovanja doma in v tujini.

Pričakujejo vas v pevski sobi DKD Edvarda Kardelja vsak ponedeljek in sredo ob 18. uri. Za podrobnejša pojasnila se obrnite na članke zbora.

KOORDINACIJA ZSMS

OBISK ANDREJA VERLIČA SEKRETARJA RK ZSMS V PODJETJU VIDEM V KRŠKEM

V soboto, dne 16. 12. 1989, je v sejni sobi organizacijske enote Papirkonfekcija potekalo delovno srečanje mladih podjetja VIDEM na temo «ZSMS KOT DRUŽBENA IN POLITIČNA ORGANIZACIJA». Našemu vabilu se je kot gost srečanja prijazno odzval Andrej Verlič, sekretar RK ZSMS.

Namen delovnega srečanja je bil opredeliti dosedanje vlogo mladinske organizacije v podjetju VIDEM, natančneje se seznaniti s kongresnimi dokumenti in s tako imenovanimi pokongresnimi aktivnostmi RK ZSMS ter poiskati način delovanja mladih delavcev podjetja VIDEM v bodoče.

Po uvodni predstavitvi delovanja mladinske organizacije podjetja VIDEM, ki je v dveh letih od svoje ustanovitve poiskal svoj prostor in se aktivno vključila v politiko podjetja, nam je Andrej Verlič na svoj značilno sproščen način osvetlil najpomembnejše novosti organiziranja ZSMS na temelju novega Statuta, sprejetega na kongresu v Portorožu. Predstavil je način dela ter vključevanje ZSMS kot družbene in politične organizacije v družbena dogajanja tako v Sloveniji kot tudi v širšem jugoslovanskem in evropskem prostoru. Približal nam je vizijo volilnega boja, v katerega se je ZSMS pravzaprav že vključila, in nam s tem povedal, da se bodo volilci opredelili ne le za ljudi, ki naj bi zasedli pomembne funkcije, temveč predvsem za programe, ki jih bodo predstavili.

Andrej Verlič nam je predstavil tudi dokaj umirjena, predvsem pa realna stališča RK ZSMS tako do političnih dogajanj v Sloveniji kot tudi v Jugoslaviji in nam nakazal, da pot v EVROPO '92 ne vodi nujno skozi odcepitev posameznih republik, temveč predvsem skozi mirno sožitje vseh narodov v Jugoslaviji.

V pestri razpravi, ki je sledila, je naš gost odgovarjal na številna vprašanja, ki so se dotikala tako odnosa med RK ZSMS in univerzitetno konferenco, osvetlitve posameznih podrobnosti iz samega kongresa kot tudi stališča ZSMS do gradnje nuklearnih elektrarn oziroma obratovanja Nuklearne elektrarne v Krškem.

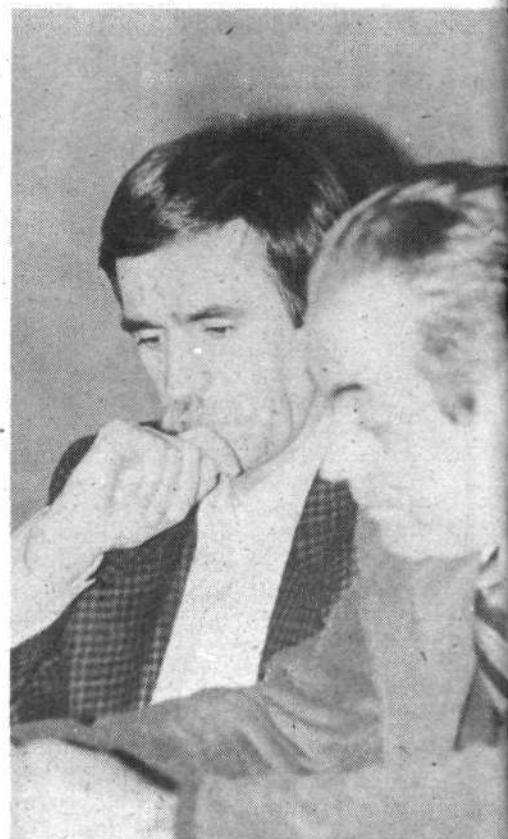
Ob zaključku delovnega srečanja, ko so bili mladi pozvani, da lahko prično s podpisovanjem pristopnih izjav, s katerimi se odločajo za prostovoljno članstvo v ZSMS in s tem pristopajo k Statutu, smo sklenili, da bo moč ZSMS v podjetju VIDEM organizirati le kot društvo ali pa bodo mladi lahko pois-

kali svoj prostor skupaj z neodvisnim sindikatom v podjetju. Glede na dejstvo, da so zakonski predpisi, ki bodo urejali načine organiziranja političnih organizacij in strank, šele v fazi osnutkov oziroma predlogov, smo se odločili, da se bomo za konkretno obliko delovanja v bodoče opredelili v začetku prihodnjega leta.

Ob koncu delovnega srečanja smo skupaj z Andrejem Verličem odšli na prednovoletno srečanje mladih podjetja VIDEM v gostišče Šolaja in tam še v bolj sproščenem ozračju izvedeli še marsikaj zanimivega. MB

Evropa zdaj!

Občinski komite Zveze komunistov Krško je v začetku decembra organiziral predkongresno razpravo o partijskem programskem dokumentu »Evropa zdaj! Za evropsko kakovost življenja!«. Razprave se je udeležil tudi dr. Ciril Ribičič. Ob njem je predsednik OK ZKS Krško Janez Rošker (Foto: Črt Čar-go)

Novoletni sejem na Senovemn

Senovsko društvo prijateljev mladine bo pripravilo med 26. in 29. decembrom »Novoletni sejem« pred Domom XIV. divizije in v domu. Sejem bo odprt vsako popoldne med 15. in 20. uro in vsak dan ga bo odiskal tudi dedek Mraz (predvidoma okrog 16.30). Odziv na ponudbo organizatorjev ni bil rayno pretiran, vseeno pa se je nabralo interesentov za nekaj stojnic, na katerih bodo obiskovalci lahko kupili novoletna darila in pri gostinskih stojnicah počakali na prihod dedka Mraza s spremstvom.

Nova pizzeria:

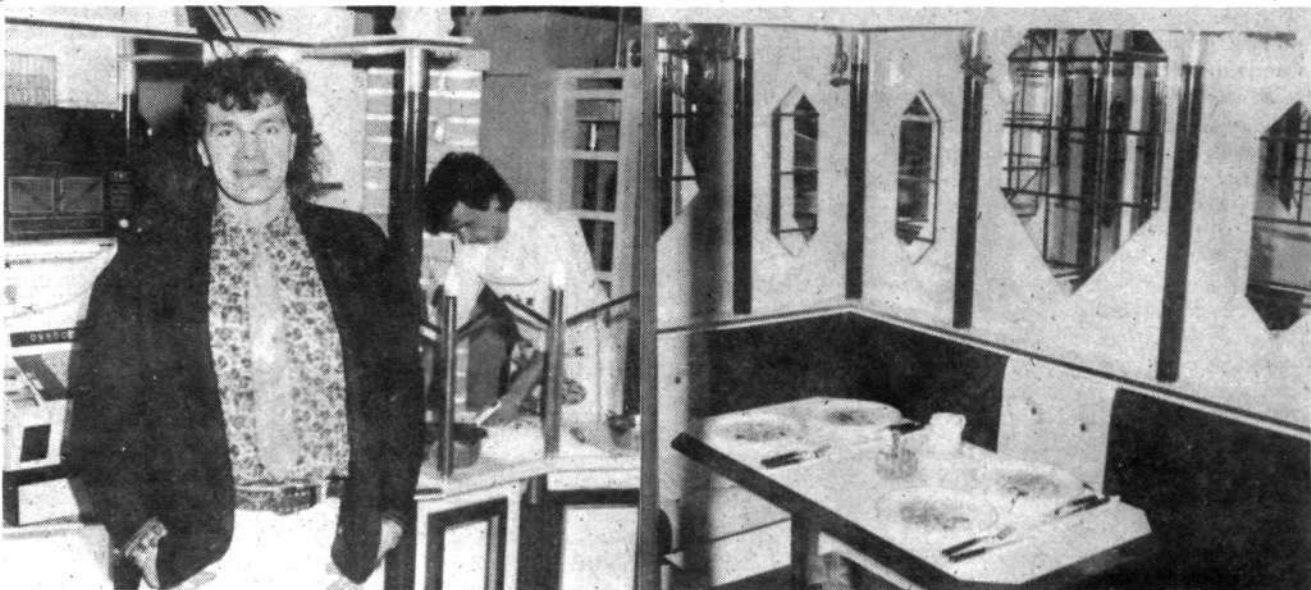
Palermo v Krškem

Že nekaj časa deluje v prenavljajočem se krškem mestnem jedru nova pizzeria. Očitno je njen lastnik Miro Vrlja upošteval, da je pradomovina te okusne jedi južna Italija, zato ji je dal ime Palermo. V originalu je bila pizza bistveno drugačna kot danes, ko je postala slastna, bogata jed. Paradižnikovo omako so prelili po testu in vse skupaj zapekali. Vse ostalo pa je sodilo že v priboljšek luk-

suzne kategorije, ki je bil prej izjema kot pravilo. V krškem Palermu vam bodo seveda postregli z eno izmed sedmih vrst pizz v mali ali veliki izvedbi, lahko pa si boste za isto ceno omislili tudi kakršno koli lastno kombinacijo nadeva. Zatrjujejo, da bodo pizze pekli na vročih opekah v kaminski peči in da jih bodo gostje lahko dobili kadarkoli med 8. in 23. uro. Le ob nedeljah bodo lokal odpirali šele ob 12.00 uri.

Lokal ima na 70 kvadratnih metrih površine nekaj prostora za pulti in štiri velike mi-

ze, ob toplejšem vremenu pa bodo usposobili tudi 160 kvadratnih metrov veliko teraso. Pravijo, da si lahko zaključene družbe zagotovijo prostor ob mizi z rezervacijo tudi po telefonu, ki ima številko 31-282. Po tej poti sprejemajo tudi naročila in radi bi zagotovili sistem dostave naročenih jedi na dom - za minimalno doplačilo. »Naročenih jedi« smo zapisali zato, ker nameravajo ponudbo razširiti na sladice, zlasti poleti na sladoled, z januarjem prihodnje leto pa bodo gostom, ki jih tarejo dietni problemi, nudili še značilne shujševalne jedi: različne solate.

(Foto: Ljubo Poločnik)

Zmanjšajmo stisko naših otrok

Vzgojitelji in učitelji se zavedamo pomena strokovnega izpopolnjevanja. K temu nas sili dejstvo, da bomo morali dosedanje delo v vrtcih in šolah posodobiti. V sklop teh prizadevanj sodijo predavanja strokovnjakov, ki znajo uspešno posredovati svoje izkušnje in spoznanja.

V začetku decembra je zbranim vzgojiteljicam in učiteljem spregovorila psihologinja Marija Strojina, ki dela v Svetovalnem centru v Ljubljani. Povabili smo jo, ker veliko razmišlja o pereči problematiki otroka v stiski. Šola je v zadnjem času nenehno širila programe, vedno nove zahteve pa otrokom povzroča stiske in strah. Žal so se preveč storilnostno naravnani šoli pridružili tudi mnogi starši, šola pa je postajala vse manj življenjska in sproščujoča. Neka raziskava je tako

pokazala, da je le 20 % sedmošolcev izjavilo, da jih šole ni strah...

Ker je Strojina animator prvega Kluba staršev za boljše šole v Ljubljani, je ob ključku svojega zanimivega predavanja posredovala glavna izhodišča gibanja za boljše šole:

- starši naj imajo možnost izbirati med bolj in manj storilnostno šolo;
- šola mora poskrbeti za osebno rast otrok, če želimo produktivno oblikovane ljudi;
- otroka mora šola naučiti tudi zdravega načina zabave;
- učencu prijazna šola bo negovala bolj neposredne oblike komuniciranja;
- šola naj bo družini v pomoč in ne v breme;
- naloga šole je tudi zmanjševanje socialnih razlik;
- šola mora ustrezno usmerjati manj sposobne in tudi posebno sposobne otroke.

Predavanje je omogočilo Medobčinsko študijsko središče PŠ CK ZKS za Posavje. Predvidevamo, da bo naša naslednja tema »Inovacije v šoli« predstavila pa naj bi jo Dora Gobec s Pedagoškega inštituta v Ljubljani.

Ivan Mirt

Psihomazohizem

Previsi in strehe, ovešeni s sivimi kapniki. Občutek utenjenosti in nebolgljenosti. Umazano rumena, lomljiva, grda, moreča stena. Osapska stena. Polygon premišljene norosti. Ljubim jo.

Plezalsko sta jo odkrila Tržačana A. Giberna in L. Cergol (ki ga žal ni več) in speljala prvi dve »veliki klasiki« osapske stene - smeri Stara in Magična goba. Samo za smer Staro sta potrebovala 120 ur vrtnja in nabijanja rumenih previsov in plošč (1977), za Gobo pa še precej več. Še nekaj časa sta bili ti steni na seznamu najtežjega tehničnega plezanja. Danes imata že stotine ponovitev vsaka. S še nekaterimi novjšimi zadevami (najbolj znana med njimi je največja streha na svetu - Pajkova streha), predstavljata po mojem mnenju labodji spev tiste dobe, ki ji plezalci pravimo »železna doba«. Dobe, ko je svedrovec (klin, ki se namesti v izvrtano luknjo) dokazal, da se da prevrtati čez vsako steno. »Umor nemogočega« je Messner imenoval vrtnje čez stene.

Čas je pokazal, da je tudi ta grozljivka (Osapska stena) preplezljiva »per vias naturalis«, brez ali pa z minimalno uporabo svedra. Čista igra pa ima svojo ceno. Strah je ce-

na »fair playa« v Osapskih previsih, 120 metrov te stene deluje nepreplezljivo. Če pa jo razdeliš na 120 krat en meter, jo zležeš.

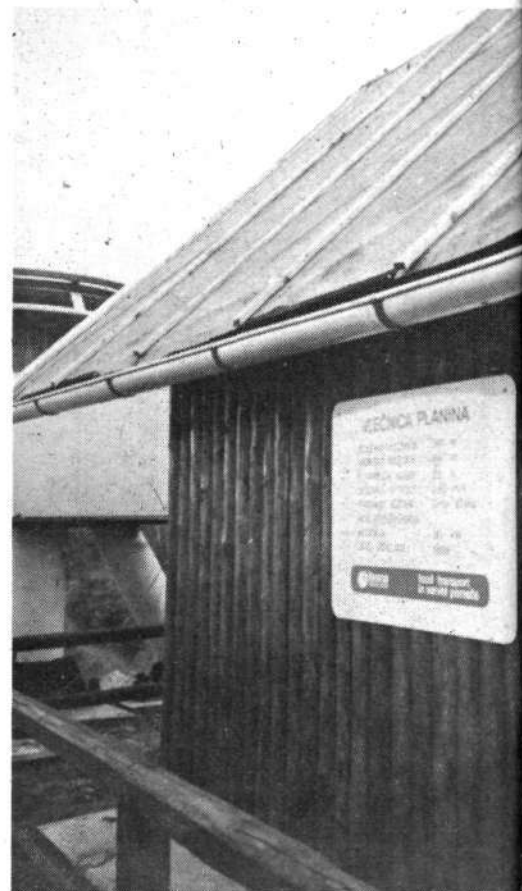
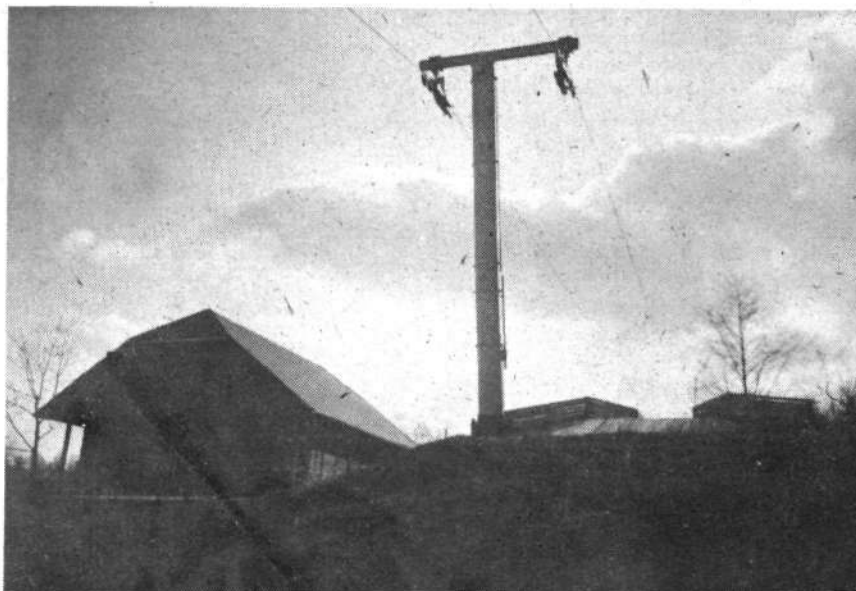
Vražji Robert se imenuje smer - mojstrovina J. Saboleka - Sable, mentorja slovenskega tehničnega plezanja. Sredi novembra sva z Marjanom (Grah - AO Novo Mesto), opravila eno zelo redkih ponovitev (peto ali šesto) te razvpite smeri. Krušljiva skala in neizproсна previsnost sta dajali ton vzponu. Zaradi kratkega dne in mraza sva plezala dva dni. To je zahtevalo pritrditev dveh vrvi v steno. Po teh sva se spustila iz stene in se tudi vrnila vanjo.

Spust iz take stene je kar atraktivna zadeva. Spustiš se po vrvi, ki se nikjer ne dotakne stene in po štiridesetih metrih obvisiš na koncu vrvi deset metrov stran od stene. Dodatna vrv je potrebna, da se potegneš bližje k steni. In če je vrv, na kateri visiš že skoraj deset let stara, vsa zahojena ter devet milimetrov tanka, te je tudi strah. Denar je življenja vladar. Ponoči sem slabo spal. Do pol treh sem se premetaval po ležišču in in v mislih gledal film lastnega smrtnega padca. Na trenutke sem bil skoraj paničen. Jutro je prineslo pomiritev in akcijo. Vrv je zdržala. Smer sva zlezla. Spet sva jo enkrat srečno odnesla.

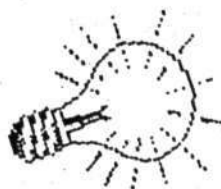
Konec novembra sva odpravila še z eno »tehniko« v previsih Ospa. Stara je kakšno leto in se imenuje Etiopski sindrom alias Mamula go home. Posvečena je sramoti jugoslovanskih trgovcev s smrtjo.

Prosti del smeri (kjer se pleza prosto) sva zlezla kar na hitro. Ker je skala prekrušljiva, se ni dalo zabijati. Torej nama to ni jemalo časa. Pasti pač nisem smel. Tudi s tehničnim delom sva hitro opravila - plezalska rutina! Tokrat se je potrdil rek, da je srečen, kdor težave išče, pa jih ne najde. To, da jih nisva našla, nama niti malo ni zagrenilo tisti obvezni liter osapskega refoška.

Miloš Kolšek

ENERGETIKA V EVROPI 1992

PREGLEDNICA 1

BRUTO PORABA ELEKTRIČNE
ENERGIJE NA PREBIVALCA IN DI-
NAR DRUŽBENEGA PROIZVODA PO
CENAH IZ LETA 1972

UVOD

V pričujočem članku želim nakazati nekatere smeri razvoja energetike v Evropi po letu 1992, ter naloge naše energetike pri izgradnji kompatibilnega energetskega sistema, predvsem z vidika tržnosti, ekonomike in ekologije. Glede na to, da živimo v okolju, ki je obdano z različnimi energetskimi objekti (NE Krško, TE Brestanica, Savske elektrarne, distribucija, prenos) ter v republiki, ki se močno zavzema za vključevanje v evropske tokove, bo prispevek morda pomagal pri osvetlitvi nekaterih problemov ter pripomogel k novim razmišljanjem v domačem, kakor tudi v širšem okolju.

V svetovnem gospodarstvu smo soočeni z velikimi globalnimi spremembami, ki se bodo v prihodnje odrazile v razvoju posameznih narodnih gospodarstvih še močneje, kot je bilo to dosedaj. V zadnjih letih je v ospredju predvsem intenzivna priprava gospodarske integracije Evropske gospodarske skupnosti (EGS). Področje energetike je ena od temeljnih industrijskih vej gospodarstva, ki ima multiplikativni učinek na razvoj ostalih gospodarskih dejavnosti, zato je ureditev tega področja znotraj držav EGS, kakor tudi v preobrazbi jugoslovanskega in slovenskega gospodarstva izrednega pomena. Izgradnja kompatibilnega gospodarskega sistema v Jugoslaviji, z gospodarskim sistemom v državah EGS je ključnega pomena za nadaljnji razvoj gospodarskega sodelovanja Jugoslavije s skupnostjo po letu 1992.

1. STRATEŠKA VPRAŠANJA

Strategi s področja energetike poskušajo najti odgovore predvsem na naslednja vprašanja:

- kakšna bo gospodarska rast v prihodnje in s tem povezano povpraševanje po energiji,
- kako priti do novih in kaj z odvečnimi kapacitetami,
- kateri viri energije bodo dolgoročno konkurenčni,
- kdaj bodo na voljo nove sodobnejše tehnologije za eksploatacijo fosilnih in jedrskih goriv,
- kako ohraniti čisto okolje,
- ali bodo procesi deregulacije, privatiziranja, neodvisne proizvodnje, vzpostavljanje tržišča energije, sposobni zagotoviti porabnikom zanesljivo oskrbo z ekološko čisto energijo in z nizkimi proizvodnimi stroški.

Reševanju teh vprašanj se ne more izogniti nobeno narodno gospodarstvo, še posebno ne v času, ko zavest o potrebi po medsebojnem sodelovanju in povezovanju v svetu narašča.

LETO	v KWh/preb.		v KWh/din DP	
	SFRJ	SRS	SFRJ	SRS
1983	2.965	5.081	0,176	0,151
1984	3.135	5.282	0,184	0,153
1985	3.412	5.409	0,192	0,156
1986	3.369	5.574	0,192	0,157
1987	3.467	5.664	0,201	0,161

VIR: Statistični godišnjak Jugoslavije 1988, in Statistični godišnjak elektroprivrede SFRJ, JUGEL, Beograd, 1988

2. PROIZVODNJA IN PORABA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Države EGS proizvedejo nad 50% električne energije v termoelektarnah okrog 40% v jedrskih elektarnah in 10% v hidroelektarnah. Struktura proizvodnje je po posameznih državah različna, tako v ZRN, Franciji in Italiji proizvedejo preko 70% električne energije v termoelektarnah, Francija pa samo 10% v termoelektarnah, v jedrskih elektarnah pa celo preko 70%.

V Jugoslaviji pridobimo iz termoelektarn cca 60%, hidroelektarn cca 35% in jedrske elektrarne 5% električne energije. V Sloveniji pa iz termoelektarn cca 45%, iz hidroelektarn cca 35% in iz jedrske elektrarne cca 10% električne energije.

Porabo električne energije je mogoče meriti na prebivalca ali na enoto družbenega proizvoda. Države EGS imajo v zadnjih letih

porabo na prebivalca okrog 5.000 kWh, najmanj Portugalska cca 1.800 kWh in največ ZR Nemčija cca 6.200 kWh/prebivalca. V Jugoslaviji znaša poraba v zadnjih letih cca 3.500 kWh/prebiv., v Sloveniji pa cca 5.500 kWh/prebivalca (preglednica 1.)

Če primerjamo povprečno porabo električne energije na 1 \$ družbenega bruto proizvoda, potem ugotovimo za leto 1985, da je v državah EGS potrebno za 1 \$ družbenega proizvoda okrog 0,6 kWh, najmanj na Danskem 0,440 in največ na Portugalskem 0,877, v Jugoslaviji pa 1,415 kWh. Po tem merilu spadamo v sam svetovni vrh (neracionalnih) porabnikov električne energije. Tako velike razlike ne more upravičiti niti vrsta dejavnikov, ki vplivajo na izračun (struktura gospodarstva, izbrana metoda ugotavljanja družbenega proizvoda, realnost tečaja, itd.). (Preglednica 2)

PREGLEDNICA 2

PORABA ELEKTRIČNE ENERGIJE IN 1 \$ DRUŽBENEGA BRUTO PROIZVODA V LETU 1985

DRŽAVA	DBP v mio \$	PORABA v GWh	KWH/\$ DBP
BELGIJA	79.076	49.782	0,629
DANSKA	58.062	25.566	0,440
FRANCIJA	510.333	279.530	0,548
GRČIJA	33.407	24.485	0,732
ITALIJA	358.669	177.509	0,495
IRSKA	18.394	9.867	0,536
LUKSEMBURG	3.567	3.824	1,072
NIZOZEMSKA	124.983	62.383	0,499
PORTUGALSKA	20.687	18.136	0,877
ŠPANIJA	164.254	105.579	0,642
V. BRITANIJA	454.540	251.800	0,554
ZRN	624.969	367.558	0,588
JUGOSLAVIJA	44.238	62.604	1,415

Vir: Statistical Yearbook 1985/1986, United Nations, New York, 1988

Annual Bulletin Electric Energy Statistics for Europe, United Nations, New York, 1988

Tekst je pripravil Drago Fabjan — nadaljevanje prihodnjic

Kaj je dolžnost razumnejših?

Miha Rostohar: »Moč razuma je obveznost solidarnosti!«

(Ob 10. obletnici Delavnic pod posebnimi pogoji v Leskovcu)

Največja vrednost za človeško bitje niso močne roke, kup denarja, čisto okolje, pač pa jasen, učinkovit, dobronamerno delujoč razum. Takšen razum je enako redek pojav, kot je duševna manjrazvitost.

Ljudje z manjrazvitim razumom ne morejo predvidevati posledic svojega vedenja, zato so vse življenje odvisni od socialno čutečih soljudi, ki bogastva razuma niso izgubili.

Verjetnost, da človek izgubi razum zaradi vzrokov, na katere ne moremo kljub razumu vplivati, sicer ni zelo velika, če pa pride do tega, so posledice nepopravljive.

Do težjih poškodb pride pri 0,6 % vseh otrok. Vzroki za težjo duševno nerazvitost so predvsem:

- kromosomske aberacije — Mb. Down,
- infekcijske bolezni nosečnic (rdečke),
- presnovne motnje hrane in mineralov
- pfenilpiruvična ketanurija,
- hormonske motnje,
- poškodbe zaradi strupov in žarčenja,
- neskladnost krvi staršev (RH),
- pomanjkanje kisika plodu ob rojstvu,
- vnetje možganov,
- poškodbe centralnega živčnega sistema ob porodu, v prometnih nesrečah, v raznih igrah.

Vsi naštetih vzroki povzročajo v živčnih celicah v možganih dokončne poškodbe, ki se ne morejo več pozdraviti, v delovanju možganov pa nastanejo motnje. Nesposobnost razumevanja tako povzroči pri prizadetih nesposobnost samostojnega zadovoljevanja lastnih potreb. Postanejo odvisni od pomoči okolja.

Najpomembnejše okolje za zaostale v duševnem razvoju je družina, pomoč pa jim lahko nudijo tudi vsi ostali sosedje, delovne organizacije in družba v celoti.

To, kar potrebuje duševno manjrazviti v družini, je topla dom in varno počutje. Njegova družina pa ima zato posebne probleme, ki jih sama ne zmore rešiti. Zagotoviti mora: posebno zdravstveno varstvo; posebno okupacijsko terapijo; posebno pedagoško terapijo; poseben psihiatrični tretma in pravno zaščito. Vse to potrebuje družina od družbe — tako od institucij kot združenega dela, razumevanje pa potrebuje tudi s strani soseske.

Miha Rostohar, dipl. psiholog

Vsem našim sodelavcem, bralcem Našega glasa in prebivalcem občine Krško želimo, da bi čim uspešneje in z veliko osebne sreče, zdravja in zadovoljstva preživeli novo leto 1990!

Uredništvo

Kaj vam ponuja MENTIS

Tudi Posavje je zajel val ustanavljanja podjetij z zasebnim kapitalom. Nova zasebna podjetja rastejo kot gobe po dežju. Danes vam predstavljamo enega izmed njih, ki se ukvarja z informatiko.

Podjetje Mentis je družba z omejeno odgovornostjo, s sedežem v Dravogradu in s poslovalnicama v Ljubljani ter v Krškem. Njegova osnovna dejavnost so intelektualne storitve, o čemer priča že samo ime. Dejavnost podjetja Mentis so naslednja področja:

- izdelava, dobava, instalacija in vzdrževanje računalniške strojne opreme,
- projektiranje, izdelava in instalacija programske opreme s področja poslovne informatike in inženirskih strok.

Firma Mentis vam torej ponuja popoln informacijski inženiring, ki vam omogoča, da v podjetju vpeljete računalniško podprt informacijski sistem brez dodatnega zaposlovanja računalniških

specialistov. Doslej smo si nabrali že veliko strokovnih izkušenj, saj smo opremili že preko 40 podjetij po vsej Sloveniji.

Poslovalnica v Krškem je specializirana za poslovno informatiko, preko nje pa vam je dosegljiva celotna ponudba Mentisa. Vse informacije lahko dobite na naslovu:

Krško, Cesta 4. julija 157 (Stara vas), tel. (0608) 33-550. Delovni čas je od 7. do 15 ure.

Če nameravate posodobiti svoj informacijski sistem ali pa potrebujete le pomoč pri delu z vašo opremo, pridite! Z veseljem vam bomo pomagali.